

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 2.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7. telefon št. 2455.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo

Preobrat

Ne le srednjeevropski, temveč ves evropski položaj se v zvezi z naglim in z vznemirljivim razpletom sudetske krize spreminja tako rekoč vsako uro. V tem naglem razvoju dogodkov pa so za še tako globokega poznavalca razmer s sleherni predvidevanja izključena, ker se v razvoj situacije poleg nek-kih starih elementov, ki so v zvezi ali z diplomatskimi akcijami ali s samim sudetskim problemom v češkoslovaški republiki, neprestano vrivajo tudi neštete nepreračunljive okoliščine, ki postavljajo vse trenutne poglede na glavo.

Nove diplomatske pobude, med nji-mi zlasti najnovejša važna senzacija o Chamberlainovem naglem obisku pri Hitlerju, komaj tri dni po Hitlerjevem govoru v Nürnbergu, kažejo, da se je češkoslovaško-nemški spor te dni toliko zaostрил, da je mir že visel na zelo tenki niti. Incidenti na Češkoslovaškem, ki so si v naraščajočem obsegu sledili drug za drugim ves ta teden, so ustvarili psihološko razpoloženje, ki ni obetalo prav nič dobrega za bližnje dni. Razen tega se je zlasti z italijan-skim uradnim tolmačenjem Hitlerje-vih ponedeljskih izjav o pravici sudet-skih Nemcev do samoodločbe razširilo po vsej Evropi splošno prepričanje, da preostajata za rešitev sudetskega vprašanja zares samo še dve rešitvi: plebiscit ali vojna, kakor je to na nedvoumen način poudarila rimska »Infor-mazione Diplomatica«.

Dočim so se v ponedeljek zvečer in tudi že v torek tolmačile Hitlerjeve nürnberške izjave sicer kot zelo ostre enunciacije, ki pa še niso povsem zaprle vrat za nadaljnja pogajanja, se je po italijanskem posegu v razvoj začela tudi na zapadu kazati vedno večja raz-dvojenost javnega mišljenja v pogledu pravice sudetskih Nemcev do samo-odločbe, kakor da bi bil v njenem priznanju odsele edini izhod za ohranitev evropskega mira. Londonski »Times« so se spet zavzeli za pravico do samo-odločbe »kot edino osnovo, na kateri more Evropa v sedanjih dobi nacionaliz-ma doseči mir in varnost«. Po mnenju tega konservativnega lista bi bilo po-vsem napačno že v naprej izključiti možnost plebiscitarne rešitve sudetskega vprašanja s sklicevanjem na nezna-ne daljne namene Nemčije. Seveda so tudi »Times« prepričani, da je realizacija načela o samoodločbi mogoča samo v mirnem ozračju, ne pa v tako razdraženem, kakšno je sedanje, ven-dar ni mogoče prezreti okoliščine, da se vplivni angleški list spet zavzema za solucije, ki so se zdele od vsega začet-ka že v naprej izključene.

Pa tudi del francoskega časopisja je po stališču, ki ga je o sudetskem vprašanju zavzela Italija, začel kazati večjo neodločenost in nekateri listi so že začeli zagovarjati najbolj nepričakovane rešitve. Tako priporoča na primer sicer zmerni »Figaro« izmenjavo nemškega in češkega prebivalstva na Češkoslovaškem. »Jour« se poteguje za »nevtalizacijo« Češkoslovaške, sam »Bum« pa priporoča poseg Runcimana v razvoj dogodkov z novim in seveda širšim posredovalnim predlogom. Celo oficijozni »Temps«, ki doslej ni prezrl naporov češkoslovaške vlade za mirno rešitev spora, svetuje sedaj isti vladi »zmernost ter previdnost pred slehernim prenatrženostjo«.

V tem napetem ozračju je kot bomba delovala v sredo zvečer vest iz Londona, da se je angleški premier odločil za osebni razgovor z nemškim kan-celjarjem. Iz prvih poročil še ni bilo jasno razvidno, zakaj in na čigavo pobudo je prišlo do te nenadne Chamberlain-ove odločitve. Iz Daladierove izjave v sredo zvečer izhaja, da se francoska vlada s Chamberlainovim sklepom strinja. Iz poročil italijanskih listov pa je prav tako razvidno, da se je Chamberlain odločil za svoj korak tudi po po-prejšnjem sporazumu z Rimom, kajti angleški odpravnik poslov v Rimu je že v sredo popoldne obvestil italijan-skega zunanjega ministra o Chamberlainovi nameri.

Po novejših londonskih informacijah smemo nadalje soditi, da je na Cham-berlainovo odločitev neposredno vplivalo predvsem Runcimanovo poročilo o položaju v sudetskih krajih. Chamberlain je znano brzojavko Hitlerju že v sredo zjutraj predložil svoji vladi v odobritev. Nekateri njegovi ministrski tovariši so bili baje proti njegovi nameri, drugi pa so izražali skepso v uspeh njegove nove akcije. S podporo zunanjega, notranjega in finančnega ministra pa je končno le dosegel pri-stanek ostalih tovarišev.

Ako so bili ti nagibi v glavnem odlo-čilni za Chamberlainov sklep, uganka o Chamberlainovih namerah s tem še ni rešena. Vprašanje je, kakšne zahte-ve in kakšne predloge prinaša Cham-berlain v Berchtesgaden. V angleških

Chamberlain se že vrača v London

Včeraj popoldne je imel s Hitlerjem v Berchtesgadenu večurni razgovor, danes pa se že vrne v London, čeprav je bilo prvotno napovedano, da bo ostal v Nemčiji do sobote

London, 15. sept. br. Ministrski pred-sednik Neville Chamberlain je danes ob 8.35 krenil na svojo zgodovinsko pot na sestanek z nemškim kanceljarjem Hitlerjem v Berchtesgaden. Že zgodaj zjutraj je prišel v ministrsko predsed-stvo, kjer je imel še kratek sestanek z zunanjim ministrom lordom Halifaxom in finančnim ministrom Simonom. Ob 8. se je podal v Buckinghamsko palačo, kjer ga je sprejel kralj v kratki avdien-ci. Od tam je krenil na letališče v Hes-tonu, kjer je že čakalo posebno letalo imperijske letalske družbe.

Na letališču se je zbrala velika mno-žica, ki je ministrskega predsednika navdušeno aklamirala in vzklíkala: Naj živi Češkoslovaška! Branite demokracijo! Ministrski predsednik si je natanko ogledal letalo, in smeje prosil pilota, naj vozi previdno, da se ne bo kaj zgo-dilo, ker je to kljub temu, da je star že 70 let, njegovo prvo potovanje s tem modernim prometnim sredstvom. Ko se je poslovil z navzočnimi odličniki, se je še obrnil k zbranim novinarjem in jim spregovoril par besed, potem pa je stopil v letalo, ki je takoj nato, ob 8.35, odletelo.

Chamberlaina spremljata na poti gos-podarski svetovalec angleške vlade Ho-race Wilson, ki je eden izmed njegovih najožjih sodrudenikov in je na tem mestu že od leta 1930 zelo vplivno je Wilson že posegal v razprave o češkoslovaškem vprašanju in je na glasu priznanega strokovnjaka za srednjeevropske za-deve. Poleg njega spremlja ministrskega predsednika načelnik oddelka za srednjo Evropo v zunanjem minist-rstvu William Strong, ki je še pred krat-kim obiskal Berlin, Prago in Pariz ter je imel razgovore z vodilnimi državniki.

Prihod v Monakovo

Monakovo, 15. septembra. AA. (DNB) O Chamberlainovem prihodu v Mona-kovo so se zvedele še tele podrobnosti: Na monakovskem letališču so razobe-sili zastave s kljukastim križem in britanske zastave. Mnogo sto ljudi se je zgrnilo okoli letališča. Ko je predse-dnik britanske vlade Chamberlain stop-il iz letala, ga je prvi pozdravil britanski poslanik Henderson, nato pa nemški zunanji minister Ribbentrop. Dobre volje in v neprisiljenem razgo-voru se je Chamberlain v družbi Rib-bentropa in britanskega poslanika Hen-dersona odpeljal z letališča s avtomobi-lom. Na vožnji proti postaji je prebiva-lstvo Chamberlaina prisrčno pozdravl-jalo. Ko je prišel na slavnostno okra-šeno postajo, ga je v čakalnici pozdra-vil Gauleiter Wagner, nato ga je pa z Ribbentropom spremil do vlaka. Malo pred odhodom posebnega vlaka je na postajo prišel tudi bavarski državni na-mestnik general Epp. Ob 13.16 je vlak odpeljal proti Berchtesgadnu. Ko je zapuščal postajo so Chamberlaina po-zdravljali vzkliki »Heil!«

Razgovor

Berchtesgaden, 15. septembra. AA (DNB) Nekaj minut po 16. se je Cham-berlain pripeljal v družbi zunanjega ministra v. Ribbentropa s posebnim vlakom na berchtesgadensko postajo. Tam sta ga sprejela minister dr. Meixner in Hitlerjev adjutant major Stumpf. Po kratkem postanku v Grandhotelu sta spremila Chamberlaina proti Hitlerjevi vili.

Berchtesgaden, 15. septembra. h. S Hitlerjevimi avtomobili se je Cham-berlain odpeljal najprvo v hotel, od tam pa na Obersalzberg, kamor je pri-spel ob 16.55. Kancelar Hitler je prišel

krogih zatrjujejo, da se angleški pre-mier, ki je odšel k Hitlerju s konkret-nimi zahtevami ne bo zadovoljil samo s splošnimi obljubami. Po italijanskih informacijah pa se njegov razgovor s Hitlerjem ne more nanašati samo na sudetsko vprašanje, marveč na vsa sporna vprašanja, ki zadevajo angie-ske odnose z Nemčijo in Italijo. Zato v Rimu pozdravljajo Chamberlainov korak, pri čemer označujejo angleškega premiera — v skladu z vso njegovo dosedanj »politiko miru za vsako ce-no« — kot »poštenega posredovalca, kakršni bi bil moral biti na manjšem področju tudi lord Runciman, ako bi bil to znal«.

Ne glede na ta zanimiva ugibanja o ozadju Chamberlainove najnovejše ak-cije in ne glede na rezultat njegovih razgovorov s Hitlerjem, o katerem že-limo, da bi bil v skladu tako z resnič-nimi interesi evropskega miru kakor interesi češkoslovaške republike, sme-mo reči, da predstavlja Chamberlaino-va odločitev usoden preobrat v razpie-

Chamberlainu po vrtu nasproti, kjer se je z njim zelo prisrčno pozdravil. Po pozdravu in medsebojni predstavitvi so gostom najprvo servirali čaj, nakar sta se kancelar Hitler in ministrski predsednik Chamberlain takoj umak-nila v Hitlerjevo delovno sobo, kjer so se okrog 17.30 pričeli razgovori, ki so trajali do pozno zvečer. Razgovorom prisostvujejo z nemške strani še zuna-nji minister Ribbentrop, z angleške strani pa berlinski poslanik Henderson in načelnik srednje-evropskega oddel-ka zunanjega ministrstva William Strong. Kako potekajo razgovori seve-da še ni znano. V okolici kancelarja Hitlerja kažejo velik optimizem. Eden najožjih Hitlerjevih sodrudenikov je iz-javil, da so prepričani, da je Cham-berlain prinesel lepo vreme.

Berlin, 15. septembra. br. Razgovor Chamberlaina in Hitlerja je trajal do 20. Chamberlain je nato s svojim spre-mstvom odšel z Obersalzberga nazaj v Berchtesgaden, kjer bo prenočil, jutri zjutraj pa se z letalom vrne v London, da se posvetuje z vlado. V par dneh se bodo razgovori nadaljevali.

Hitlerjeve priprave

Berchtesgaden, 15. septembra. (Stefani). Državni kancelar Hitler je prebil današnji popoldan v svojem delovnem kabinetu in pripravil gradivo za razgovor z britan-skim premijerjem ter zbral dokumente, ki dokazujejo krivice, ki jih je praška vlada prizadela sudetskemu prebivalstvu. V do-bro poučenih političnih krogih trde, da se razgovor med Hitlerjem in Chamberlainom ne omejuje samo na britanskega in nemškega šefa, temveč da bo Chamberlain, kakor vse kaže, pred odhodom v Berchtes-gaden telefonsko govoril z Mussolinijem in

Mussolini za plebiscit

Izreka se proti češkoslovaški ter v celoti odobrava in podpira nemške zahteve

Rim, 15. septembra. AA. (DNB). »Po-polo d'Italia« prinaša pod naslovom »Pi-smo Runcimanu« tale Mussolinijev članek: Ko ste pred nekaj tedni zapustili Lon-don in odpotovali v Prago, svet še ni imel jasne slike o vaši nalogi, o vaši kompe-tenci in o vaši odgovornosti. Ali je bilo vaše poslanstvo uradno? Ali ni bilo urad-no? Vse je bilo zavito v neakosno london-sko meglo. Ali je bila vaša naloga naloga posredovalca? Toda kakorkoli je to bilo, prišli ste v Prago v družbi celega štaba sodelavcev in pozornost vsega sveta je ve-ljala vam. Vsakdo se je moral čuditi skrb-nosti in vnemu, s katero ste se lotili svoje težke naloge. Zadnje tedne ste prebrali nešteto spomenic in na stotine pisem, spre-jeli ste mnogo in mnogo ljudi, razgovorjali ste se z voditelji vseh narodnosti. Kajti urediti je treba ne samo nemški problem, temveč tudi madžarskega, poljskega, slo-vaškega — toliko problemov, kolikor je narodnosti, s katero je Versailles »infla-cionalni« Benešev republiki.

Prepričan sem, da ste v svojem srcu že prišli do spoznanja: ker ni češkoslovaške-ga naroda, tudi češkoslovaške države ne more biti. Prišli ste v družino, kjer ni ni-ti minia prisrčnosti in razumevanja kakor med ljudmi iste krvi. Osnovni elementi češkoslovaške družine so raznovrstna ple-mena, ki drugo drugega ne morejo videti. Navdahnjena niso s centripetalno, ampak s centrifugalno silo. Samo sila jih drži sku-paj. Kakor hitro bi ta sila odnehala, bi se neizogibno začel razpad češkoslovaške. Versailles bi bil moral ustvariti novo češko zgodovinsko ime s homogenim češkim prebivalstvom. Toda namesto tega je iznašel češkoslovaški pojem skupnosti, ki je nikoli ni bilo. Tako se je ustanovila umetna država, ki je že pri rojstvu dobila

tu sudetske krize Razgovor v Berchtesgadenu med angleškim premierom in nemškim kanceljarjem o češkoslovaškem problemu vpada v značilno po-zastavljeno sudetske krize, v kateri se fa-šistična usodna alternativna rešitev: plebiscit ali vojna. Jasno je, da od ta-ko važnih in usodnih odločitev nikdar ne bo mogla biti izključena Češkoslo-vaška, četudi je izven dvoma, da se je spor okoli Češkoslovaške že prenesel na področje odnosov med vezilami. Naj bo dejanski rezultat razgovorov v Berchtesgadenu kakršenkoli, usodna povezanost češkoslovaškega problema z vsemi ostalimi evropskimi in tudi iz-venevropskimi problemi je manifesti-rana že s samim dejstvom tega razgo-vora. To pa pomeni v nadaljni posledici, da bo sestanek dveh tako odgo-vornih državnikov v tem napetem trenutku prinesel znatno razčiščenje po-ložaja. V dvomu smo lahko, ako naj se diplomatsko izrazimo, samo glede sme-ri tega razčiščenja. Bližnji razvoj pa nam bo tudi to skrivnost odkril.

Daladierjem. Pravijo, da gre za popolno razčiščenje stvari, da se doseže miroljubna ureditev.

Chamberlain o svojem potu

London, 15. sept. o. Pred svojim odho-dom iz Londona je ministrski predsednik ob 8.30 številnim novinarjem, ki so se zbrali na croydonskem letališču izjavil: »Odhajam v Nemčijo, da se sestanem s kanceljarjem in vodjo nemške države Hit-lerjem, ker se je položaj tako zaostрил, da sem ta sestanek smatral za potreben. Moja politika je bila vedno politika miru in jaz vztrajam pri tej politiki. Nagli odgovor kancelarja Hitlerja na moj predlog za se-stanek mi dokazuje, da ta sestanek ne bo ostal brez rezultata.«

Ribbentrop o Chamberlainovem obisku

Berlin, 15. sept. o. Ponoči je nemški zunanji minister Ribbentrop glede na vest, da pride Chamberlain danes v Berchtesga-den sprejel znanega angleškega novinarja

V Londonu molče

Listi odobravajo Chamberlainovo pot — Službeni krogi ne povedo ničesar — Različna ugibanja

London, 15. sept. h. Skoro vsi angleški listi odobravajo sklep Chamberlaina zlasti pod vtisom razvoja dogodkov, ki groze z izbruhom evropske »ojne Angleški politi-ki krogi vidijo v odločitvi Chamberlaina korak, ki naj odvrne največjo katastrofo. V uradnih krogih so glede potovanja Chamberlaina v Nemčijo zelo rezervirani in se boje, da se bo ta Chamberlainov korak s strani nemških odgovornih činite-ljev napačno tolmačil kot znak slabosti. Pri tem opozarjajo na to, da sta tudi slični potovanji Simona leta 1935 in lorda Halif-axa leta 1937 ostali brez uspeha in prine-

slji le novo razočaranje. Temu nasproti na-glašajo, da je na drugi strani nujno potrebo-no, da skuša Chamberlain v neposrednem osebnem stiku s Hitlerjem dobiti popolno-ma točne informacije o namerah Nemčije ter da pri tej priliki na docela nedvoumen in jasan način raztolmači nemškemu kan-celjarju stališče Anglije.

V drugih krogih zatrjujejo, da sta mi-nistra Duff Cooper in Hoare Belisha po-zvala Chamberlaina, naj bo glede Češkoslo-vaške nepopustljiv ter naj se vedno zave-da, da je Češkoslovaška tesno povezana s problemom francosko-angleške varnosti. V nekaterih krogih iz okolice samega Cham-berlaina menijo, da bo Chamberlain skušal pridobiti Hitlerja za to, da v svrhu omilje-nja napetosti odredi takojšnjo demobiliza-cijo nemške oborožene sile ter da zlasti umakne nemške čete s češkoslovaške meje. Tudi v opozicijskih krogih zasledujejo politiko Chamberlaina z največjo pozor-nostjo in z dosti skepse. Izvršni odbor de-lavske stranke je imel danes dolgo posve-tovanje, vendar pa glede sestanka Cham-berlaina s Hitlerjem ni zavzel nobenega stališča in čaka na povratek ministrskega predsednika iz Nemčije. Slej ko prej pa vztraja delavska stranka na svoji zahtevi po sklicanju parlamenta takoj po povrat-ku Chamberlaina. V političnih krogih ra-čunajo s tem, da se bo parlament sestel vseskor še med parlamentarnimi počitni-cami, da bo imela tako spodnja zbornica priložnost svoje stališče.

Pred sestankom parlamenta

London, 15. septembra. AA. (Reuter). Zvedelo se je, da se bo parlament takoj sestel, ko se vrne Chamberlain iz Nemčije. Dan sklicanja parlamenta pa še ni dolo-čen, ker še ne vedo, kako dolgo bo Cham-berlain ostal v Nemčiji. Parlament se bo sestel zato, da prouči Chamberlainovo po-ročilo o njegovem potu.

Posvetovanja v Londonu se nadaljujejo

London, 15. sept. h. Potovanje ministr-skega predsednika Chamberlaina v Berchtesgaden ni izzvalo nikakega zastojav v po-svetovanjih angleških državnikov, diplo-matov in odgovornih činiteljev angleške oborožene sile. Finančni minister sir John Simon, ki je namestnik predsednika vlade, je bil danes spet v avdijenci pri kralju, kateremu je poročal o razvoju položaja v Evropi in o stališču angleške vlade. Kralj je sprejel tudi zunanjega ministra lorda Halifaxa.

Molitve za mir

London, 15. sept. (Reuter). Po cerkvah se vršijo molitve za mir. Pristojuje jim velika množica. V westminstrski opatiji se jih je udeležila med drugimi tudi žena predsednika vlade Chamberlaina. Generalica »Armada izveličanja« Evan-gelina Booth je pozvala vse evropske te armade na vsem svetu, da zapovedo mo-litve za mir in da naj prihodnji teden do-ložijo poseben dan za te molitve v vseh večjih krajih.

Možnost koncentracijske vlade v Londonu

London, 15. sept. o. Znano je, da je imel Chamberlain ta teden celo vrsto razgo-vorov z voditelji opozicijskega tabora, pred-vsem z vodjo laburistične stranke major-jem Attleejem, s šefom liberalov Sinclair-rom ter z drugimi zastopniki obeh skupin v parlamentu. Sedaj se je izvedelo, da so na teh sestankih razpravljali o možnosti nacionalne koncentracije, ki je postala nujno potrebna sprčo vojne nevarnosti. Kakor zatrjujejo nekateri dobro poučeni krogi, nameravajo tako laburisti, kakor li-berali pristati na Chamberlainovo pred-loge. V tem primeru bo angleška vlada re-konstruirana tako, da bosta pritegnjena v kabinet major Attlee in iSinclair.

„Times“ proti vojni zaradi sudetskih Nemcev

Nov oster članek velikega londonskega lista — Chamberlain je šel na pot brez izdelanih načrtov

London, 15. septembra. b. »Times« so snoči po objavi vesti o Chamberlainovem obisku pri Hitlerju še enkrat na uvodnem mestu podčrtali potrebo plebiscitne rešitve sudetskega vprašanja z naslednjimi izjavami, ki so zbudila splošno pozornost:

»Absurdno bi bilo, ako bi morala izbruhni vojna zaradi rasnih razlik v srednji Evropi. Splošno prepričanje v vseh krogih je, da bi bila taka vojna prava nesmet in zločin. Človeštvo bi zares že znorelo, ako bi se odločilo, da bi se države najbolj goste naseljenega kontinenta uničile z medsebojnim bombardiranjem samo zato, ker so vzmernirjeni tri milijoni in pol ljudi. Četudi upoštevamo, da je njih usoda velikega pomena, da je problem zelo zapleten in da gre za velike nacionalne ambicije, bi bilo vendarle fantastično tragično in idiotično se samo pomisliti, da bi teh tri in pol milijona ljudi povzročilo, da se človeštvo izroči katastrofi.

Ti nagibi so verjetno napotili Chamberlaina, da se je odločil za sestanek s Hitlerjem in pribiti moramo, da je Hitler takoj prisrčno odgovoril na pobudo. Premier se podaja v Nemčijo brez kakršnegakoli poudarka, brez pripravljenih načrtov in sklepov. Seveda ima svoje ideje glede sudetskega vprašanja in jih bo prav gotovo razložil Hitlerju. Jasno pa je, da ne bi podvezel te poti, ako ne bi bil že v naprej račun na možnost vsaj načelnega sporazuma. Obisk bo omogočil izmenjavo stalištev, ki ne bodo morda takoj dovedle do rešitve, verjetno pa bodo ustvarile možnost za nova pogajanja. Veseliti se moramo trenutno, ker se je položaj izboljšal, in upati smemo, da se bo še bolj. Ni še mogoče reči, ali bodo razgovori v Berchtesgaden sledili tudi razgovori med Berlinom in drugimi prestolnicami, očitveno pa je, da bodo rodili uspehe in da se bo mogoče spet poslužiti Runcimanovega posredovanja.

Pariška pričakovanja

Chamberlain bo govoril v imenu Anglije, Francije in Zedinjenih držav

Pariz, 15. sept. h. Vest o potovanju Chamberlaina v Berchtesgaden je vplivala v Parizu dokaj pomirjevalno. To potovanje smatrajo za zelo pozitivno akcijo, zlasti sedaj, ko obstoja najtesnejše sodelovanje med Londonom in Parizom in ko sta obe vladi točno določili svoje stališče, ki je popolnoma skladno. Že več dni so smatrali tako v Londonu kakor v Parizu neko izredno proceduro za edino rešitve. Chamberlainovi razgovori s Hitlerjem po informacijah »Timesa« niso v naprej določeni. Dogovorjen ni bil nikak konverzacijski program in zlasti ni bilo po diplomatski poti v naprej ničesar pripravljenega. Težko si je zamisliti, da bi Chamberlainov napotek ne rodil onih uspehov, ki jih pričakujemo. V Berchtesgaden bo Chamberlain avtoriziran interpret mirovne volje Anglije, Francije in Zedinjenih držav, preko tega pa vseh onih narodov, ki se še spominjajo podpisa, katerega so dali na Brand-Kelloggov pakt. Chamberlain nastopa v Berchtesgaden kot interpret te plemenite moralne sile in predstavlja vest vsega sveta.

Vtis v Ameriki

New York, 15. septembra. AA. (DNB) Poročilo o Chamberlainovem potovanju v Nemčijo je povzročilo ogromno senzacijo v ameriškem časopisju. Po poročilih iz Washingtona je Chamberlainov sklep povzročil gotovo pomirjenje in olajšanje, ker se je pojavilo upanje za mirno rešitev českoslovaškega vprašanja. »New York Times« označuje Chamberlainov korak kot nenavadno, vendar pa, pripominja, da ta korak popolnoma odgovarja politični sliki Evrope. V zgodovini mednarodnih odnosov — piše list — je to edinstven primer, da predsednik vlade kakve velike države pod takšnimi okolnostmi in na tak način obišče šefa druge vlade.

Rimska sodba

Rim, 15. sept. br. Sklep Chamberlaina, da odpoluje na sestanek s Hitlerjem, je sporočil italijanskemu zunanjemu ministru odpravnih poslov angleškega poselnika Noel v sredo zvečer. Italijanski listi objavljajo vest o tem sestanku na uvodnem mestu in

Dve seji čsl. vlade

Kazenska ovadba proti Henleinu — Zastopniki Hlinkove stranke pri prezidentu Benešu

Praga, 15. sept. h. Politični odbor ministrov je imel danes popoldne dve seji. Prva se je pričela ob 16. pod vodstvom ministrskega predsednika dr. Milana Hodže, druga ob 17. pod vodstvom predsednika dr. Edvarda Beneša. Na obeh sejah so podrobno proučili situacijo, ki je v notranje-političnem pogledu nastala, odkar se je vodstvo sudetsko-nemške stranke umaknilo iz Prage, ter po snočni vesti, da pojde angleški ministrski predsednik Chamberlain sam v Berchtesgaden.

Henlein, ki je dovolil objavo dveh svojih proklamacij po nemški vladi, je bil kazensko prijavljen praškemu sodišču.

Vodilni zastopniki českoslovaškega in nemškega denarništva na českoslovaškem so sporazumno sklenili, da bodo zavodil izplačeval vloga rigorozno pod pogoji, pod katerimi so ti zavodi vloga sprejeli. Ta sklep velja tudi za manjše zavode, kakor razne mestne in ljudske hranilnice.

Praga, 15. sept. h. Predsednik republike je sprejel danes deputacijo slovaške ljudske stranke pod vodstvom narodnega poslanca dr. Tise. Delj časa je razpravljal z deputacijo o položaju v državi in o posebnih slovaških problemih. Razgovori se bodo prihodnje dni nadaljevali.

V ČSR ni mobilizacije

Praga, 15. sept. br. Dunajska radijska postaja je danes ponovno objavila vest, da je bila odredjena na českoslovaškem mobilizacija pet letnikov rezervistov. Ob enem je pozvala sudetske Nemce, naj se pozivu ne odzovejo. Nocoj je bil izdan uradni komuniké, ki te vesti najodločneje demantira. Vest o mobilizaciji na českoslovaškem so tendenciozno izmišljene. Českoslovaška vojska razpolaga s tolikim številom vojaštva, kolikor ga je potrebno za vzdrževanje reda in miru v državi. Dosedaj ni bilo mobilizirala niti enega vojaka iz rezerve.

Neresnična berlinska vest

Praga, 15. septembra. AA. (ČTK). Ponoči je DNB objavil poročilo, datirano iz Karlovih Varov, ki pravi, da so bili po tamkajšnjih informacijah aretirani od državne policije nekateri Henleinovi poslan-

ci, ter da jih je policija stavila pred izredno sodišče. ČTK je pooblaščen, da to poročilo kategorično demantira, ker je popolnoma izmišljeno. DNB navaja, da je med aretiranimi tudi poslanec Künzl. DNB je očitveno pozabil, da je vodstvo sudetsko-nemške stranke v Chebu omenjalo okoli polnočnega ravno Künzla med člani delegacije sudetskih Nemcev, ki so bili navzočni na sestanku Henleina s članicami lorde Runcimane. Od proglasitve obsednega stanja nihče ni bil aretirani z namenom, da bi bil stavljen pred izredno sodišče, najmanj pa kak poslanec sudetsko-nemške stranke. Edini, ki bi mogel priti v postev, bi bila ona oseba, ki je bila aretirana v hotelu v Chebu, iz katerega so streljali na ulico. To je bil neki nižji uradni sudetsko-nemške stranke, Ključ temu bo pa sodišče še sklepalo o tem, ali raj pride pred izredno sodišče ali ne.

Dva Henleinova proglasa

Praga, 15. sept. h. Uradno objavljajo: Nemški radio je danes razširil dva proglasa sudetsko-nemške stranke, in sicer najprvo proglas Henleina, ki poudarja, da je končno javno nemogoče vsak sporazum s českoslovaško vlado. Proglas zahteva priključitev sudetsko-nemških pokrajin k Nemčiji.

Drugi proglas predstavlja proklamacijo v Asu zbranega vodstva sudetsko-nemške stranke. Ta proglas pravi, da se bodo sudetski Nemci branili z vsemi sredstvi, in trdi, da českoslovaško vojaštvo ropa v sudetsko-nemških pokrajinah in mori nedolžno prebivalstvo. Ta proglas vodstva sudetsko-nemške stranke na českoslovaškem ni bil objavljen, pač pa je oba proglasa razširila nemška uradna agencija DNB. ČTK je z merodajnega mesta pooblaščen izjaviti, da je v obeh primerih uvedeno postopanje s strani merodajnih oblasti.

Včerajnja izdaja »Prager Tagblatta« piše v zvezi s tem: Do sedaj se ni dalo ugotoviti, ali je bil ta proglas res sestavljen v Asu. Značilno je, da je danes ob 13.05. tudi

dunajski radio objavil nekako proklamacijo Henleina v kateri se odkrito izreka za odcepitev sudetsko-nemških pokrajin od českoslovaške.

Praške informacije o nemškem stališču

Praga, 15. sept. b. »Prager Tagblatt« doznava iz berlinskih diplomatskih krogov, da je imel angleški poslanik Henderson včeraj daljši razgovor z državnim podtajnikom v nemškem zunanjem ministertvu Weizsäckerjem. Predmet razgovora ni znan, vendar se je opazilo, da Henderson po razgovoru ni kazal na zunan prevladavost.

V razpoloženju nemških odgovornih krogov se v ostalem opaža taktika čakanja, ki se je z napovedjo Chamberlainovega obiska pri Hitlerju spremenila celo v zaprtost. V zunanjem ministertvu se

omejujejo na izjavo, da je nemško stališče izčrpano pojasnil Hitlerjev ponedeljski govor.

Razširjenje obsednega stanja še na dva okraja

Praga, 15. sept. AA. (Havas). Obsedno stanje je proglašeno še v dveh okrajih. Sta to okraja Krasnice in Jablmov.

Splošna stavka v sudetskih pokrajinah

Praga, 15. sept. AA. (DNB) V sudetsko-nemških pokrajinah je proglašena splošna stavka. V Libercu so vse trgovine zaprte. Delavci so zapustili tovarne. Listi ne izhajajo. Nocojšnja »Reichenberger Zeitung« ni mogla iziti, ker je vse osebe stopilo v stavko. Kako dolgo bo stavka trajala, ne vedo.

Resen spopad v Chebu

Henleinovci so se s silo uprli policijski preiskavi v prostorih svoje centrale — šest smrtnih žrtev

PRAGA, 15. sept. br. Zelo resen incident se je pripetil včeraj popoldne v Chebu. Sprito zadnjih dogodkov je obstojal upravičen sum, da skrivajo v tamošnjih centralah sudetsko-nemške stranke, to je v hotelu »Viktoria« in v hotelu »Welzer«, večje količine orožja. Zaradi tega sta ponoči ob 18.30 prišla dva večja oddelka policijskih stražnikov z dvema oklopnima avtomobila, da bi izvršila v teh dveh hotelih hišno preiskavo. Čim so policijski stražniki izstopili iz avtomobilov, so začeli na njih iz drugega nadstropja hotela »Viktoria« in iz kletnih prostorov hotela »Welzer« streljati s puškami, revolverji in strojnimi. Istočasno so se pojavili napadalcu tudi na strehah sosednjih in nasprotnih hiš. Oba oklopna avtomobila sta na ogenj odgovorila. Nastalo je močno puškanje, ki je trajalo skoro celo uro.

Po 20. uri se je policija s pomočjo ročnih granat posrežila razbiti zavarovana vrata hotela »Viktoria« in vdreti v kletne prostore, od koder se je streljalo. Tam so našli samo enega uslužbenca sudetsko-nemške stranke v Pragi, od koder je stranka včeraj z vso naglico preselila svoje pisarne v As. V hotelu je bilo po izjavi tega aretiranca še kakih 10 ljudi, pa se jim je posrežilo še pravočasno pobegniti.

Pri hišni preiskavi so našli v kletnih prostorih več sto pušk, 20 strojnico, naravnost ogromne zaloge municije, več zabojev avtomatskih pištol, pasov za municijo, torb za revolverje in slično. Ugotovljeno je, da je vse to orožje inozemskega izvora in popolnoma novo. Zaplenili so tudi kompletno radijsko oddajno postajo.

Policija je nato preiskala še hotel »Welzer«, od koder so streljali še do 21.30. Šele takrat, ko se je policija poslužila dušilnih plinov in je zaplinala ves hotel, je streljanje ponehalo, in je v mestu zopet zavladal mir.

Poleg orožja so našli v hotelu »Viktoria«, kjer je bil glavni stan sudetsko-nemške stranke v Chebu, tudi tajni arhiv. Med najdenimi dokumenti so našli kopico dokumentov, iz katerih je razvidno, da so bili nemir, ki so nastali neposredno po Hitlerjevem govoru, že dolgo poprej v podrobnostih organizirani. Za voditelje teh nemirov so bili imenovani določeni poveljniki henleinove polvojaške organizacije takozvanih rediteljev, ki so organizirani docela po vzorcu nemških SS-oddelkov.

Praga, 15. septembra. AA. (ČTK) Včerajšnji dogodki so danes popolnoma likvidirani. V zvezi z incidenti v Chebu je bilo ubitih vsakega 6 ljudi, od katerih sta dva Čeha. Vsi padli so bili z obrazom obrnjeni proti hotelu Welzer. Očitveno so jih zadelo kroglice, izstreljene iz hotela. Pri nemirih v Schwaderbachu so uporniki po veliki večini zbežali na nemško ozemlje. Ije.

Kaj pravijo Nemci

Berlin, 15. septembra. AA. (DNB). V Chebu je snoči prišlo ponovno do težkih spopadov. Česka državna policija je ob zaščiti oklopnih avtomobilov skušala izvesti preiskavo v hotelu Viktorija, kjer je sedaj glavni sedež sudetsko-nemške stranke. Straža pred hotelom ni hotela pustiti redarjev v poslopje. Zato je policija začela streljati. Pri tem je bil ubit neki čški redar od kroglice, ki je zgrešila cilj. Policija je nato vdrla v poslopje in zasedla vse prostore. Redarji so najprej iskali orožje, našli pa so samo staro lovsko puško. Takoj nato je policija nasilno vdrla v hotel Welzer, ki je nasproti glavne postaje. Tudi v tem hotelu so pisarne sudetske nemške stranke.

Ubit je bil en član sudetske nemške stranke. Snoči je bila policija še zmeraj v pisarnah, tako da je delovanje stranke popolnoma ustavljeno.

Včerajšnji izgredi

Praga, 15. sept. AA. (ČTK) V noči s 14. na 15. septembra je prišlo še do več težkih kršitev reda. Povsod so intervenirali javni varnostni organi in napravili red. V vseh teh primerih so voditelji izgredov zbežali še pred policijsko intervencijo in prepustili druge njihovi usodi, ter gledali, da sami zbeže čez mejo.

V Werneriju (okraj Džčin) je okoli 20 oboževanih ljudi napadlo orožniško postajo in pošto. Orožnike, učitelje česke šole in upravnika pošte so odvedli v mestno hišo, odkoder so jih osvobodili, ko so prišli varnostni organi in napravili red.

V Svatem Sebastianu (Chomutov) je neki Kuspert Jachi na kolezu in s čepico sudetskega reditelja streljal na orožnika in vojaka, ki sta ga pozvala naj se ustavi. Orožnika je ubil, vojaka pa ranil. Z drugim strelom je ranil nekega českega državljana. Morilec je našel smrt.

V Benešovu nad Plčnicco je okoli 2.000 članov sudetsko-nemške stranke napadlo tamkajšnjo pošto in potrgalo telefonske žice, kakor jih je policija razgnala z gumijevkami. Več policijskih agentov so osuvali, šoferja policijskega avtomobila pa z nožem ranili v roko.

V Rumuržu so kršili javnega reda razbili izlozbe v trgovinah in okna na hišah. Tudi v sosednji občini Dolnji Ernberg je demonstriral okoli 2.000 ljudi. Pri policijski intervenciji ni bil nihče ranjen.

V Krasni Lipi (okraj Rumburg) je skupina članov sudetsko-nemške stranke skušala napasti tamkajšnjo socialno demokratsko zadrugo, vendar je okrajni glav-

sam s svojo intervencijo napravil red. V Warnsdorfu je okoli 20 ljudi skušalo prekorčiti mejo in priti v Nemčijo. Carinski stražniki so se jim postavili po robu. Demonstranti so se brez boja razpršili. Nekateri izmed njih so nato razbili več trgovinskih izložb.

V Chebu je orožnik aretirani nekega sumljivega mladeniča. Ker je hotel zbežati, je orožnik streljal za njim in ga laže ranil. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Incident v Chomutovu

Praga, 15. septembra. AA. (Havas). V okrožju Chomutov je proglašeno obsedno stanje. To se je zgodilo zaradi tegale incidenta: Neki redar v Chomutovu je hotel ustaviti nekega sudetskega ordererja na kolezu. Namesto da bi se orderer ustavil, je z revolverjem ubil redarja. Tudi v Warnsdorfu je prišlo do demonstracij, vendar brez streljanja.

Begunci iz sudetskih krajev v Pragi

Praga, 15. sept. AA. (Havas). V noči od ponedeljka na torek je prišlo v Prago 10 posebnih vlakov s českimi in nemškimi begunci iz sudetskih krajev. Danes je na Masarykovo postajo prispelo 400 nemških in českih demokratov. Zakupnik postajnega bifeja je razdelil med begunce juhe, med njihove otroke pa mleko. Davi ob devetih je pripeljal še en poseben vlak iz Varnsburga, kjer je proglašeno obsedno stanje. Vlak je imel 14 vagonov z 800 ljudmi. Skoraj vsi begunci so imeli znake v českoslovaških narodnih barvah. Med begunci so večidel stari delavci, ki so prinesli s seboj vse, kar premorejo. Na železniški postaji čakajo, da jim prisrskojo na pomoč človekoljubna društva, ker nimajo v Pragi nikogar, da bi se nanj obrnili.

Iz Španije

Barcelona, 15. septembra. AA. Vojno ministertvo je snoči objavilo, da je imel sovrtažnik ob Ebru včeraj ogromne izgube ter da sedaj reorganizira svoje oslabljene čete omejujoč se pri tem samo na topovsko streljanje. Na drugih frontah ni bilo nič novega.

Salamanca, 15. septembra. AA. Uradno poročilo nacionalističnega poveljstva pravi: V sredo ni bilo nič novega na nobeni fronti. Nacionalistična letala so v noči dne 13. septembra bombardirala vojaška poslopja v Villastaro de Mar.

Ameriški odgovor Japonski

Washington, 15. septembra. AA. (Havas). Izjava japonskega zastopnika zunanjega ministertva, ki pravi, da bi Japonska posredovala v smislu določb protikomunističnega pakta, ni razburila ameriških uradnih krogov, ki v tej izjavi vidijo samo poskus, da se obrne pozornost sveta na Japonsko. Brez ozira na pomen izjave, je ameriška mornarica pripravljena za vsak primer in more v najkrajšem času v primeru spopada pri-speti do Havajskih otokov. V zvezi z glasovi, po katerih bi Združene ameriške države ščitile Avstralijo pred Japonci v primeru svetovne vojne, opozarjajo krogi, ki so blizu zunanjemu ministertvu, samo na splošno stališče USA. Ameriška mornarica ima namen varovati ameriške interese, opaža pa se, da gredo ti interesi čisto vzporedno z angleškimi ter da se med drugim našajo tudi na Atlantski ocean.

Odlikovanja

Beograd, 15. sept. AA. V imenu Nj. Vel. kralja so odlikovani z redom sv. Save 2. stopnje pomočnik bana vardarske banovine Kraojevčev ter pomočnik bana zelske banovine Živojin Simonović; z redom sv. Save 4. stopnje Ivan Zabret, župan občine Prešern, Fran Kranj; z redom sv. Save 3. stopnje dr. Viško Pfeifer, načelnik splošnega oddelka, in dr. Josip Hubad, načelnik upravnega oddelka banske uprave v Ljubljani, Franc Trajner, župnik pri Sv. Miklavžu pri Slovenem Gradcu; z redom sv. Save 4. stopnje Ivan Gračner, upravnik zdravilišča Rožanske Slatine, Josip Bart, član občinske uprave v St. Janžu pri Dravogradu, Niko Sadnikar, veterinarski inšpektor v p. z. Kamnik; z redom Jugoslovenske krone 5. stopnje Anton Belec iz St. Vida nad Ljutljano; z redom sv. Save 5. stopnje Anton Zabukovešek, policijski nadstrážnik iz Ljubljane, Peter Pavlovič, policijski nadstrážnik iz Ljubljane, ter policijski nadstrážniki Anton Pavlovič, Franc Prešern, Jožef Senčar, vsi iz Ljubljane, da-le Otton Bauman, bivši trgovski pomočnik iz Krškega; z zlato kolajno za državljanske zasluge pa poleg drugih policijskih nadstrážnikov Jemej Semec, Alojzij Golja in Martin Dolinar ter policijski stražniki Jože Stare, Pavel Kavšek, Ivan Reven in Otton Vončina iz Ljubljane; a srebrno kolajno za državljanske zasluge pa Karl Jase-ničnik, policijski stražnik v Ljubljani

Lepa Masarykova svečanost v Zagrebu

Zagreb, 15. sept. o. Snoči je bila tu druga lepa svečanost v spomin na pokojnega českoslovaškega prezidenta T. G. Masaryka. Komemoracijo so priredili v veliki dvorani českoslovaškega narodnega doma, v kateri se je zbralo izredno mnogo prijateljev českoslovaške republike. Razen članov českoslovaške kolonije v Zagrebu je prišlo tudi mnogo Zagrebčanov, ter zastopniki vojaških in civilnih oblasti.

Svečano komemoracijo je otvoril pevski zbor pevskega društva »Lisinskega«. Nato je govoril českoslovaški generalni konzul dr. Resl. Označil je pokojnega prezidenta kot posebej genij českoslovaškega naroda, ki bo svojo misijo izpolnil tudi sedaj v najtežjem trenutku. Za velike demokrati-ske ideje pokojnega Masaryka se bo českoslovaški narod boril do zadnjega moža.

Sledila je druga pevška točka, nakar je spregovoril inž. Jusič, ki je obelodil delo in značaj pokojnega Masaryka kot učenjaka, borca, diplomata in ustanovitelja českoslovaške republike. Komemoracija se je zaključila z viharimi ovacijami Českoslovaški.

»Jugoštampa« na dražbi

Zagreb, 15. sept. o. Današnje »Narodne novine«, službeni list savske banovine, so objavile oglas sreskega sodišča I. v Zagrebu, v katerem razpisuje prisilno javno dražbo za celokupno imetje »Jugoslovenske štampe«, d. d. v Zagrebu. Oglas naštevajo posamezne nepremičnine in predmete, ki se bodo prodali na dražbi in navaja tudi njihovo ocenjeno vrednost. Hiši v Masarykovi ulici št. 28 in 30 sta bili skupno z dvorišči ocenjeni na 3.386.000 din. Tiskarski stroji, zastavljeni pri DHB, na din 2.102.000 din, ostali nezastavljeni stroji pa skupno s pritlikinami na 540.000 din, tiskarskiški regali in svinec na 389.000, vsa ostala oprema na 56.000 din.

Listi so bili ocenjeni takole: »Novosti« 3 milijone, »Morgenblatt« 165.000, »Se-ljačke novosti« 30.000, »Sportske novosti« 30.000 din. Vse stvari, ki pridejo na dražbo, so bile ocenjene skupno na 9.916.000 din. Kavcija za udeležbo pri dražbi bo znašala 10 procentov te vsote. Najnižja sprejemljiva ponudba znaša 4.365.000 din. Dražba bo v prostorih sreskega sodišča št. I v Zagrebu 28. oktobra ob 9. dopoldne.

Sprejemi diplomatov pri predsedniku vlade

Beograd, 15. sept. AA. Danes je ministrski predsednik dr. Stojadinović sprejel v svojem kabinetu v zunanjem ministertvu nemškega poslanika na našem dvoru Viktorja v. Heerena in českoslovaškega poslanika Jaroslava Lipo.

Iz državne službe

Beograd, 15. sept. p. Poštni kontrolor Alojzij Uršič je bil premeščen iz Stare Pazove v Doljno Lendavo. Za monopolnega pristava v 8. položajni skupini je bil imenovan Boris Eksel v ljubljanski tobačni tovarni, za kmetijskega uradnika v 8. položajni skupini Franjo Pavlica pri mle-karskem zavodu v Škofji Loki, pri kmetijskih ogledni in kontrolni postaji v Ljubljani pa inž. Franjo Janežič.

Konferenca

o fakultetnih uredbah

Beograd, 15. sept. p. Na poziv prosvetnega ministra so se danes zbrali v Beogradu zastopniki juridičnih in filozofskih fakultet ter gospodarske visoke šole. Razpravljali so o uredbah za te fakultete.

Železniška nesreča pri Radečah

Radeče, 15. septembra. Pri Radečah se je pripetila danes okrog poldneva nenavadna železniška nesreča. Posesnik Fran Savine v Radečah ima pri Sv. Petru malo posestvo, na katerem so danes kopali krompir. Malo pred poldnem je Savine s kolesjem peljal delavcem kosi-lo. Z njim je bila tudi 16letna hčerka Anica. Ko je zavozil na železniški prelaz, ki ni zavarovan z zapornicami, in kjer je zaradi zavoja pregled proge zelo oviran, je v istem trenutku pridrvel tovorni vlak. Lokomotiva je treščila v voz s tako silo, da je posesnika Savina vrglo z voza ob progo, kjer je obležal s smrtno nevarnimi poškodbami nezavesten. Hčerka Anica se je v zadnjem trenutku uvela za obdobja na lokomotivi in je obvisela na njem. Lokomotiva je rinila voz pred seboj in ga popolnoma zdrobila, konja pa sta se odtrgala in zbežala.

Strojvedja je sicer z vso silo zavirala, vendar pa se je vlak ustavil šele po par sto metrih. Bil je prepičan, da je lokomotiva Anico popolnoma razmesarila. Ne-popolno je bilo njegovo začudenje, ko jo je zagledal na stopnici na sprednjem delu lokomotive pod dimnikom. Med vožnjo je Anica kljub strahu in smrtni nevarnosti imela toliko moči, da se je z obdobja povzpela na lokomotivo in se sesedla na stopnišču. Ko je visela na obdobju, ji je posnelo čevlje in tudi nekaj kože na petah, drugače pa se ji ni zgodilo ničesar. Čim se je vlak ustavil, je skočila z lokomotive in odhitela nazaj na pomoč svojemu očetu. Njegove poškodbe pa so bile tako hude, da je kmalu podlegel in je poklicani zdravnik dr. Matko mogel ugotoviti samo še smrt.

Pokojni Savine zapušča vdovo in tri nepreskrbljene otroke. Vzrok nesreče bo podrobno ugotovila železniška komisija.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: Pooblačilo se bo po vsej državi. Je v južnih krajih bo še precej jasno. Deževalo bo skoro povsod, posebno pa še v zahodni polovici in v severnih krajih. Temperatura se bo znižala na zahodu, v drugih krajih pa bo narasla.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno. Vreme se bo poslabšalo.

Dunajska: V južnih Alpah oblačno, de-ževno in hladno.

Naši kraji in ljudje

Naši otroci iz Westfalije odhajajo Okrepili so se na morju in si ogledali Ljubljano

Včeraj popoldne so prispeli v Ljubljano slovenski otroci iz Westfalije, ki so letovali nekaj tednov v Kraljevi v Domu Franje Tavčarjeve. Na kolodvoru so jih sprejeli in toplo pozdravili predstavniki izseljeniškega odbora z dr. Jožo Bohinjem ter številne predstavnice ljubljanskih ženskih društev. V njihovem spremstvu je 40 članov družba otrok in njihovih spremljevalcev odšla v Delavsko zbornico, kjer so jim postregli s kosilom. Po kosilu pa so krenili v Akademski kolegij, da si odpočijejo po napornem potovanju.

sebeno veliko zanimanje za topove, ki jih imajo zaklenjene v lopah, a so se jim zdeli nekam nedolžni, ko so zvedeli, da niso namenjeni vojni, temveč stojijo v službi gasilstva.

Z Gradu so se otroci nato podali nazaj v mesto k večerji, danes ob 9.30 pa se bodo z vlakom podali spet na svoje domove, v naročja svojih staršev, ki so jih poslali v svojo staro domovino z namenom, da jo — rojeni in vzgojeni na tujih tleh — spoznajo in vzljubijo. V nemali meri pa gotovo tudi zaradi tega, da spoznajo in slišijo materni jezik, ki ga komaj malo raz-

Po ulicah se je deca zvedavo ozirala, pa je bilo v Akademskem domu kaj težko misliti na resničen odpočitek kljub prestanemu potovanju. Malim radovednejšem je odleglo, ko jih je ga. Cirila Stebi-Pleškova povabila na ljubljanski grad, da se od tam zaradi pomanjkanja časa vsaj v glavnem razgledajo po glavnem mestu Slovenije, domovine svojih staršev. Razgibana in vedra tako, da ji ni bilo poznati utrujenosti, se je mlada družba pojavila na Gradu, kjer si je vse temeljito ogledala in pozorno sledila zgodovinskimi pojasnjenjem ge. Stebičeve o preteklosti grajskega poslopja in grajskih prebivalcev od viteških davnih do osvobodilnih bojev zavrednih Slovencev, ki so v grajskih jelah trpeli pod oblastjo tujega gospodstva. Dečki pa so pokazali po-

mejo, še težje besedujejo. Toda kar se te ga tiče, je nepopolna organizacija zakrivila greh, ki ima za posledico, da odhaja danes skupina 40 westfalskih otrok nazaj v tujino, sicer zdravstveno okrepjena in poživljena ob obalah našega morja, toda ne da bi bila prav imela priliko slišati slovensko govorico. Ob morju je letovala sama zase. Komaj tri prve dni je bila v domu skupaj s slovensko rudarsko dečo, potem pa je ostala sama zase pod nadzorstvom svojega spremstva. Od Slovenije pa je razen potovanja po slovenski deželi z vlakom odnesla le bežen ogled Ljubljane med potnim odmorom, ker nezadostna sredstva niso dala, da bi bili otroci odšli tudi na domove svojih staršev, razkropile po Sloveniji.

Smrtna nesreča na Masarykovi cesti Mlad kolesar je zavezil pod tovorni avto

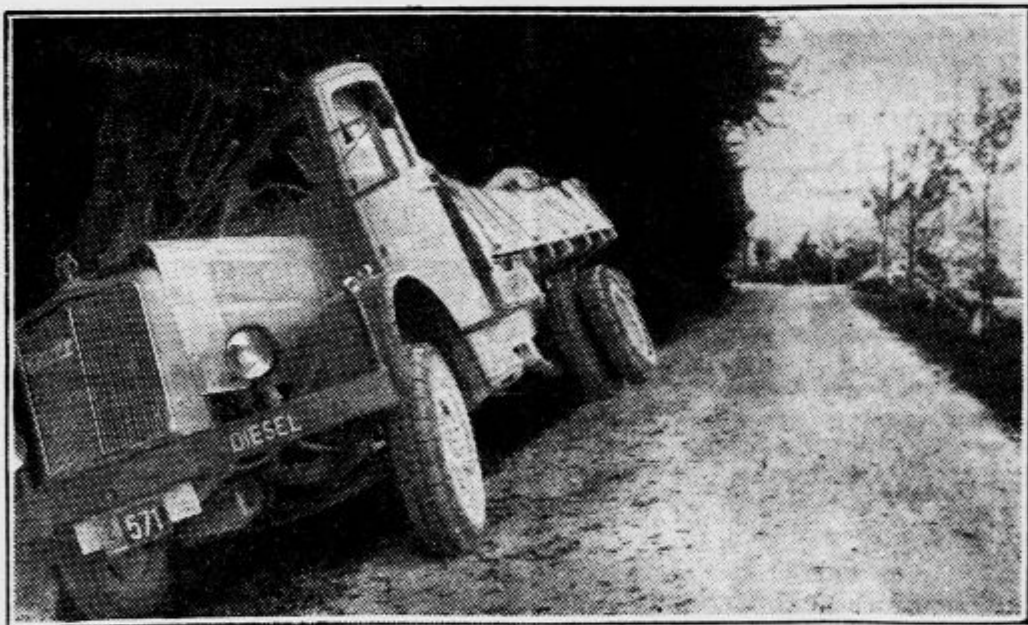
Ljubljana, 15. septembra
Točno opoldne je prišlo na Masarykovi cesti do hude prometne nezgode, ki je žal zahtevala mlado življenje.

Ob tem času je vozil po Masarykovi cesti v smeri proti kolodvoru težki Slamičev tovorni avto, ki ga je šofiral uslužbenec tvrdke Marjan Sosič. V kabini sta se vozila poleg njega še dva uslužbenca, ker so bili namenjeni na tovorni kolodvor nakladati paradiznike. Šofer je vozil z zmerom brzino in po desni strani ceste. Ob palači Vzájemne zavarovalnice pred stikom z Miklošičevo cesto je močno signaliziral. Ko je bil skoro na vogalu Masarykove in Miklošičeve ceste, je privozil na kolesu po levi strani Miklošičeve ceste mlajši kolesar z vidnim namenom, da bi zavil na levo po Masarykovi cesti. Ko se je nenadno znašel tik pred tovornim avtomobilom, je pritisnil zavoro in obstal na cesti, držeč kolo med nogami.

Šofer je zasluhlil nesrečo, vendar na pol metra avtomobila ni mogel ustaviti. Leva prednja plat vozila je zagrabil kolesarja in ga z veliko silo butnila ob tla, da so šla prednja kolesa avtomobila preko bicklja, nesrečnega kolesarja pa je vrglo pod avtomobil. Šofer Sosič je avto ustavil na pet metrov, kar je bilo mogoče le zaradi male brzine, s katero je vozil. Ponesrečenec je obležal pod avtom, iz obeh ušes mu je hla kri. Bil je pri priči nezvesten. Reševalna postaja je bila brž na mestu in je prepeljala nezvestnega kolesarja v bolnišnico, kjer pa je siromak kmalu umrl.

Usodno je bilo, da je kolesar vozil po napačni strani ceste. Verjetno tudi ne bi prišlo do nesreče, ko bi kolesar ob zadostni prisotnosti duha vozil dalje, namesto da je kolo tik pred vozilom zavril in stopil z nogo na tla. Zlo naključje pa je hotelo, da je imel prometni stražnik prav tisti trenutek izmenno stražo. Oba stražnika sta ta čas

opravljala formalnosti pri izmeni, tako da sta šla drug proti drugemu in si raportirala. Zato ni nobeden od njiju utegnil paziti na promet in na signale avtomobilista, oziroma na kolesarja, ki je vozil v nesrečo. Ta nesreča je povsem dokaz, kako težka in odgovorna je služba prometnega stražnika. Komaj je bil za trenutke zaradi izmene odvrnjen od izvrševanja službe, že je prišlo do smrtno nezgode. Hkrati naj bo to grožnja opomin vsem pešcem, voznikom in kolesarjem, da strogo upoštevajo prometne predpise. Le tako se bomo izognili

Včeraj smo poročali o avtomobilski nesreči, ki se je zgodila v noči od torka na sredo na cesti blizu vasi Zgornje Pijavsko pri Krškem. Slika kaže tovorni avto, ki je pri umiku zdrknil s cestnega roba v jarek in z desno stranjo zadela ob gaber. V kabini je sedel poleg šoferja delavec France Hladin z Dobrne, ki se je pri udarcu ubil. Včeraj so ga v Krškem pokopali, orožniki pa poizvedujejo za avtomobilistom, ki je prenašlo vozilo mimo tovornega avta in zakrivil nesrečo

Prvi parlament slovenskih učiteljev dne 15. septembra 1868 v Ljubljani

Ljubljana, 15. septembra
Od Napoleonove Ilirije, ki je vsaj za kratko dobro združila velik del slovenskih dežel, ni ugasnila želja po »Zedinjeni Sloveniji«. Revolucionarno leto 1848. je razgibalo vse narode v Evropi, tako tudi avstrijske, v borbi za narodne pravice. Dunajski »Slovenija« je stavila zahteve na podlagi prirodnega prava: 1. zedinjeno Slovenijo; 2. enakopravnost slovensčine v solah in uradih; 3. neodvisnost Avstrije od Nemčije.

Obenem se je tudi že pojavljala misel političnega ilirstva, združenja s Hrvati in Srbi. Za to idejo so se navduševali predvsem Stajerci, zlasti Stanko Vraz in dr. Muršec ter koroška Slovenca Matija Majar in Andrej Einspieler. Tudi graška »Slovenija« se je pridružila temu pokretu. Leto 1848. je minilo v idealnem navdušenju, na praktično izvedbo po takratni narodni voditelji zaradi pomanjkanja narodne zavesti in politične izobrazbe naroda niso mislili. Nato je sledil prosluli Bachov absolutizem, ko smo spali Slovenci globoko politično spanje. Šele šestdeseta leta minulega stoletja so prinesla Slovence večji politični in narodni razmah. Z oktobrsko diplomom 20. oktobra 1860. so dobili avstrijski narodni ustavne pravice nazaj. Leto 1861. je bila izročena avstrijskemu ministrskemu predsedniku Schmerlingu spomenica z 20.000 podpisov,

s katero se je zahtevala narodna enakopravnost v solah in uradih, namesto zedinjene Slovenije pa le še deželna avtonomija.

Tem živahnemu se je razgibalo med Slovence notranje narodno delovanje. Od leta 1861. naprej so se začele ustanovljati narodne čitalnice: v Ljubljani, Mariboru, Celju, Ljutomeru, Ptuj, Celovcu, Gorici, Trstu ter ostalih mestih. Tako je naraslo njihovo število do leta 1870. že do šestdeset. Leta 1862. je bil v Ljubljani ustanovljen Južni Sokol. Nato sta začela delovati tudi Slovenska Matica in Dramatično društvo. V tem desetletju so začeli izhajati politični listi: 1863. »Naprejek« v Ljubljani, nato »Primorec« v Trstu, »Domovina« v Gorici in leta 1868. »Slovenski Narod« v Mariboru. Tudi politična društva so začela delovati: v Ljubljani »Slovenija«, v Trstu in Mariboru »Edinost«, v Gorici »Soca« in v Celovcu »Trdnjava«.

Zakon 15. novembra 1867., ki je zopet dovoljeval zborovalno pravico, je tudi omogočil eno izmed najlepših dob našega narodnega življenja, dobo narodnih tabarov, katere so začeli prirejati po češkem vzorcu pod milim nebom. Že takoj prvo leto, 1868., so bili trije tabori: 9. avgusta v Ljutomeru, 6. septembra v Zalecu in 18. oktobra v Šempasu pri Gorici. V tem letu so se oglašili pa tudi slovenski visokošolci in učitelji. Nad sto slovenskih akademi-

nesrečam, ki groze zaradi dnevno naraščajočega prometa po mestnih ulicah pa tudi na deželi.

Kakor so v bolnišnici ugotovili, je ponesrečenec Jože Hren, mizarski pomočnik, ki je bil zaposlen pri Rozmanu v Stanežičah pri St. Vidu. Star je bil šele 24 let. Dopolodne je bil pripeljal v Ljubljano, ker je imel opravka pri tvrdki »Radio« v palači Vzájemne posojilnice na Miklošičevi cesti. Ko je kmalu opravil svoje naročilo, je spet zasedel kolo in se zapeljal naravnost v smrt.

Tragična smrt z motorjem

Ptuj, 15. septembra
Včeraj se je peljal z motorjem mehanik in trgovec Franc Širec v Juršince. Ko je popravljeni motor oddal lastniku, se je hotel vrniti domov. Da pa bi mu ne bilo treba pešati, se mu je ponudil lastnik motorja, da ga bo odpeljal v Ptuj. Ko sta privozila do ovinka pri Gaberniku, je koles preletela cesto voznik se je hotel izogniti, pri tem pa je motor v polnem diru zadell v kup gramoz, pri čemer sta oba vozača zletela po tleh. Dočim se lastniku motorja kakor tudi motorju ni nič zgodilo, je mehanik Širec obležal v nezavesti. Zdravnik dr. Spindler ga je takoj spremlil v ptujsko bolnico, kjer pa je poškodbam dajesa podledele.

Kipar Boris Kalin

otvori razstavo

V nedeljo ob 11. bo v Jakopičevem paviljonu otvoril akademski kipar Boris Kalin svojo prvo kolektivno razstavo, ki bo izpolnila vse tri glavne dvorane in bo občinstvu stavila na ogled 43 umetnikovih del. To bo po dolgem času prva razstava te vrste in tolikšnega obsega v Ljubljani. Pred

leti je podobno, a manjšo kolekcijo razstavil akademski kipar France Gorše, ki se je tedaj preselil z Goriske, leta 1922. pa je v istem paviljonu razstavil mojster Meštrovič — razstavo, ki je bila pri nas doslej edina kiparska prireditve v večjem obsegu. Razstava Borisa Kalina bo obsegala sama nova dela, razen kakšnih šestih starejših, ki jih je umetnik vstavljal predvsem zato, da bo

obiskovalcu viden razvoj njegovega ustvarjanja. Med razstavljenimi deli je 8 figur naravne velikosti, 8 kamnov, 3 dela v lesu, nekaj pečene gline, ostalo pa so portreti in bronu, kamnu in mavcu. Razen portretov in reliefa matere z otrokom, ki ga je na velešajski razstavi kupil gosp. ban, so razstavljeni dela v pretežni večini kiparjeva last. Razen skulptur bo na razstavi tudi kakšnih 15 risb.

Boris Kalin, ki spada v najmlajšo generacijo naših kiparjev, je po rodu iz Gorice. Kiparsko šolo je študiral v Ljubljani pri prof. Repiču, nato pa še akademijo v Zagrebu, kjer mu je bil med drugimi učitelj mojster Meštrovič. Ko je prišel z akademije, se mu je odprla možnost praktičnega sodelovanja s kamnosekim mojstrom Kunovarjem in na svetokriškem pokopališču je uvedel pravi preobrat v zasnovi nagrobnih spomenikov. Med drugim je Boris Kalin ustvaril spomenik dr. Žerjavu, obenem pa je s kipi opremil več palač v Ljubljani in se udeležil mnogih kiparskih konkurenc. Tako je njegov osnutek za spomenik Viteškemu kralju Aleksandru I. v Ljubljani dosegel največjo točko, v Skopju pa je za spomenik kralja Petra I. in Aleksandra I. odnesel drugo nagrado. V razgovoru o pomenu njegove razstave v Jakopičevem paviljonu nam je dejal:

— S samostojnim nastopom pred javnostjo sem dolgo odlašal — zmerom sem bil prepričan, da je prva in najvažnejša stvar za kiparja čim večje znanje v obdelavi materiala. Največji dokaz za to resnico so nam stari mojstri. Šele ko sem se v raznih vrstah obdelave in v sigurnosti, kar se tiče obdelave forme, počutil doma, sem se odločil za svojo razstavo. Raznega slepomiselnja smo imeli Slovenci do nastopa mlajših kiparjev vse preveč. Moje kiparsko delo gre za tem, da se harmonija form in linij strne v celoto — v kip. Kadar gre za vsebino ki za kip sam ni odločilna razmerom že-

Strahovita železniška nesreča

Šest mrtvih in mnogo ranjenih pri Ovčarski Banji

Beograd, 15. septembra.
Pri Ovčarski Banji se je primerila v sredo velika železniška nesreča. Treščila sta brzovlak iz Beograda in mešanec, ki je privozil iz Sarajeva. Ob silnem udarcu so se popolnoma razbili lokomotiva, dva furgona in trije vagoni mešanega vlaka. Brzovlak pa je bil le malo poškodovan.

Nesreča se je pripetila, kakor vse kaže, po krivdi strojevodje brzega vlaka, ki bi se moral na postaji Ovčarska Banja, kjer se običajno sreča z mešancem iz Sarajeva, ustaviti, a je vozil dalje. Vlakovodja je na vso srečo opazil po signalu, da je bila proga zaprta in je ustavil vlak na drugem

koncu postaje. V tistem hipu pa je že privozil iz nasprotni smeri mešani vlak in se zaletel v brzovlak. Trčenje je bilo strašno. Več vagonov je bilo razdejanih in izpod ruševin je bilo slišati obupne vzkrike ranjenec. Med poškodovanih sta bila tudi neke slovenski zdravnik in neki sanitetni polkovnik, ki sta ranjenecem takoj priskočila na pomoč. Iz Čačka je pozneje privozil posebni vlak, ki je ranjenec odpeljal v čačko bolnico. Pri nesreči se je ubilo 6 poškodovanih. Nekateri od ranjenecv se bore s smrtjo.

Silno neurje nad Mariborom in okolico Na več krajih je med nalivom treščila strela

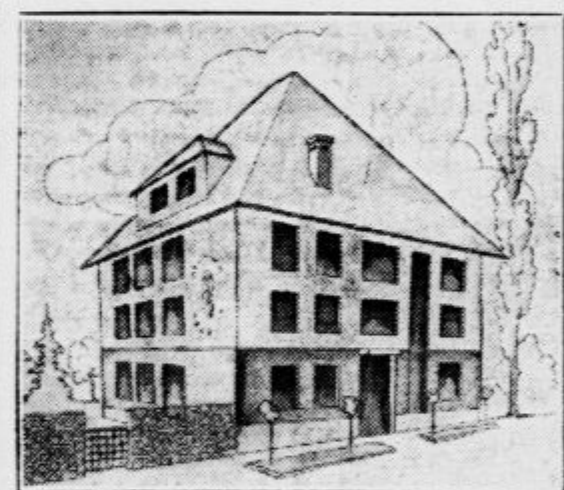
Maribor, 15. septembra
Danes okrog 17. se je nad Mariborom in okolico na gosto zastrlo nebo, vtila se je silna ploha, vmes je gmelno in treskalo. Med drugim je strela udarila v domačijo posestnika Glaserja pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Domačini in sosedje so takoj začeli reševati živino iz gorečega hleva. Poleg domačih so prihiteli na pomoč še pesniški in mariborski gasilci ter gasilci iz bližnje okolice.

Pri Devici Mariji v Brezju je bil med nevihto na verandi novo zidane stavbe 26-letni delavec tvornice Doctor in drug iz Maribora, Franc Kos. Šel je na verando po orodje, v tem hipu je pa že treščilo v beton, od tam je strela šinila proti Kosu. Vrglo ga je, da je oamrljen in deloma ožgan obležal nezvesten. Reševalci so ga jadno prepeljali v bolnišnico in zdravniki upajo, da mu bodo kljub hudim opeklinam rešili življenje.

Moderna ubožnica v Novem mestu bo kmalu urejena — Prostora bo za 40 oseb

Novo mesto, 15. septembra
Da bi prišli do svoje stebre mestni ubožci, katerih število tudi v Novem mestu ni majhno, si je novomeška občina že pred leti nadelala nalogo, da zgradi ubožnico. Ustanovil se je poseben gradbeni fond, ki je zdaj narasel v zadovoljivo vsoto. Še pod županovanjem odvetnika dr. Režka je občina kupila od konventa usmiljenih bratov staro poslopje pod kapitljem, kjer so bili po vojni prostori davčnega urada. Hiša je bila v zelo slabem stanju, neprimerna za stanovanje. Zaradi pomanjkanja stanovanj pa so zadnja leta vendarle tam prebivali mestni ubožci. Naposled se je mestna občina odločila, da stavbo popolnoma preuredi. Delo se je pričelo že poleti in stavba dobiva iz dneva v dan popolnejše lice.

V ubožnici, ki bo zgrajena po vseh načelih moderne higiene, je projektant predvidel poleg lepe vnanjosti in pristnega domačemu slogu naslednje prostore: v pritličju bo velika kuhinja, shramba in jedilnica za 40 oseb, zaprta s stekleno verando, pisarna uprave, soba za upravitelja in soba za služkinjo. Veranda vodi na obširni vrt. V prvem nadstropju bodo prostori za 20 žensk, vsaka bo imela poleg postelje omario za obleko, mizico in stol. V vsakem

nadstropju bo velika kopalnica, angleški WC in veranda. V drugem nadstropju bodo nastanjeni moški. Na podstrešju pa bodo prostori za likanje, shramba za perilo in prostori za služkinje. Mestna občina je vsa dela oddala domačim obrtnikom, zidarstvo je prevzela tvrdka Rataj. Stavba, ponos Novega mesta, bo v kratkem pod streho.

danega življenja. Kdo ne bi mislil tu ljudskega učitelja! Ali ne potrebuje ravno ljudski učitelj največ moralne moči in močate zavesti? Ali ni učiteljski poklic med najnajtežnejšimi in težavnimi poklici na svetu? Ali ni ravno ljudski učitelj v družabnem življenju najbolj zapuščen in najslabše plačan?

Vrsto referatov je začel mladi izanski učitelj Fran Govekar, ostali referenti so bili še Matej Japel, Feliks Stegnar in Matej Močnik. Vsa poročila so bila podana v slovenskem jeziku, le v debati sta se oglašila v nemščini koroška učitelja Janez Eppich in Janez Erker. Zborovalci so se soglasno izjavili za štiriletno učiteljsko izobrazbo, zadnje leto naj bi se učiteljski pripravniki vežbali na c. kr. normalki in v mestni glavni šoli. Splošna je bila zahteva, da »bodi ves posk na narodni podlagi in zoper to, da bi se vsi otroci v ljudski šoli silili s tujim jezikom, ker vsi se ne šolajo dalje. Čemu bi se zaradi nekaterih učencev v šoli morali vsi drugi učiti tujega jezika in da po tej poti manjka časa za drug dejanski pouk. Ljudske šole niso le za to, da bi učence pripravljale za srednje šole, temveč so šole za ljudstvo. Za gospodarski in obrtni pouk so potrebne domače knjige. Učiteljski pripravniki naj se v tem praktično vežbajo.« Na zborovanju se je razpravljalo tudi glede nerednega šolskega obiska, češ da je »kriva dostikrat revščina ljudi, pa tudi uk za spoved in obhajilo, ko ta uk mine, le še zanikrni v šolo hodijo. Duhovni se naveličajo opominjati, da je njih reč opravljena.« Glede materialnega položaja učiteljstva se je

Domače vesti

* **Drugi nočni brzovlak Ljubljana**—Beograd ostane še v prometu. Sezonski nočni brzovlak med Beogradom in Jesenicami bil moral po voznom redu z večeršnjim dnevom prenehati obratovati. Generalna direkcija državnih železnic pa je odredila, da bo vozil ta vlak še dalje do konca oktobra in kasneje še ob večjih praznikih. Vlak odhaja iz Beograda ob 20.55 in prihaja v Ljubljano 7.26, na Jesenice pa ob 9.34. V obratni smeri odhaja z Jesenic ob 20.15, iz Ljubljane ob 22 in prihaja v Beograd ob 8.16.

* **Samozaložnikom slovenskih knjig.** Društvo slovenskih književnikov prosi vse samozaložnike leposlovnih ali znanstvenih knjig, ki so jih izdali od 1. 1918. do 1938 (v Jugoslaviji), naj bi poslali za letošnji razstavo slovenske knjige v Ljubljani po en izvod, ki se po razstavi nepovrnen vrne lastniku. Knjige se bodo sprejemale od 20. do 24. t. m. v Trgovskem domu. Razstava bo od 2. dno 12. oktobra. Brez knjig samozaložnikov bi ne bila popolna.

* **V tednu Rdečega križa bo Radio Ljubljana** uvrstila med svoj spored sledeča predavanja: v ponedeljek ob 19.50: O namenu Rdečega križa in o samarijanskem delu Rdečega križa (g. dr. Franta Mis), v torek ob 19.50: Občine in Rdeči križ (g. prof. Janko Sever) in v sredo ob 19.50: Podmladek in Rdeči križ (ravnatelj Ivan Dolenc).

Nizke cene
za jesen:

VOLNENO BLAGO
ZA DAMSKE OBLEKE

130 cm širine . . . DIN 56.—
in DIN 65.—

V VSEH MODNIH BARVAH

MANUFAKTURA SOUVAN
MESTNI TRG 24

* **Udeleženci kongresa za zgodovino medicine** so odpotovali iz Dubrovnika. Odnegli so najlepše vtise. Zupanu so izročili srebrno kolajno v zahvalo, bronasto pa dubrovniškemu muzeju. Pred odhodom so še obiskali otoček Lokrum, potem jim je občina priredila za slovo banket v zgodovinski palači Sponza. Vsi so zatrjevali, da niso pričakovali takih zanimivosti in lepote, kakršne so videli pri nas. Prvi so se poslovili francoski in nemški zdravniki zaradi poostrenja stanja v Evropi.

* **Veliki letalski miting** v Celju bo nepreklicno v nedeljo 18. t. m. Sodelovali bodo naši najboljši civilni in vojaški piloti. Na mitingu bo nastopilo 12 motornih in 8 jadralnih letal. Akrobacije bo izvajal najboljši jugoslovanski skakač s padalom, Sajić iz Beograda. Na popoldanskem sporedu so tudi zračne borbe, dopoldne pa bo letenje za občinstvo.

* **Prošnja uboge matere.** V Poljani pri Ivančgradu v savski banovini živi Josipina Mastnakova s svojimi šest let stari trojčki v veliki bedi. Mastnakova je boleha, njen mož pa živi v Beogradu, a zasluži tako malo, da ne more preživljati svoje rodbine. Mastnakova prosi usmiljenja srca, da bi ji v njeni veliki revščini pomagali z darili v blagu ali denarju.

* **Artohusni izlet k planinskim tekmarom** Jugoslavija — Italija dne 24. in 25. t. m. priredi Zveza za tujski promet v Sloveniji. Prijave v vseh biljetarnah Putnika do vključno 20. t. m.

* **Zoper neokusno oblogo zobovja** pri kadilkih uporabljamo z velikim uspehom zobno pasto Chlorodont.

Pri neredni stolici, napihnjenosti črevesja zaradi zagatenja, odvaja naravna »Franz-Josefova« grenčica zaostanke prebave, nakupčene v črevesju. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« naravna grenčica s popolnim uspehom pri moških, ženah in takisto pri otrocih.

Ogl. reg. S. br. 15. a. >

* **Tragedija poštne uradnice.** V Vrhu se je zasturila z očetno kislim pošto uradnica Nevena Vukmirova. Obupala je, ker je njen izvoljenec pobral iz poštne blagajne 97.000 din. Med tem ko je nesrečnica umirala v bolnišnici, so ljubimca Dušana Sojatičovića, postajenačelnika iz bližnjega Velikega Središča, gnali v zapor.

* **Novi grobovi.** V Ljubljani je umrla gospa Ana Kanobljeva, vdova po železniškem inženirju. Pogreb bo danes ob 16. izpred mrliske veže na Stari poti. — V Ormožu je umrl v starosti 57 let rudniški uradnik p. g. Stefan Kern. Truplo bodo prepeljali v Celje. Pogreb bo danes ob 17. iz mrliske ce na mestnem pokopališču v Celju. — Pokojnima blag spomin, svojem naše iskreno sožalje!

* **Promet na progi Ljutomer — Gornja Radgona.** Pišejo nam: Na naši progi je železniška uprava uvedla nove vlake, ni pa obenem zadostno povečala števila železničarjev in strojev. Posledica je, da imajo vsi vlaki, razen prvega jutranjega iz Gornje Radgone proti Ljutomeru, navadno zelo velike zamude. Dan za dnem se dogaja, da potniki zgrube zvezo v Ljutomeru. Tudi laiki mora uvideti, da se z enim strojem tak potniški in tovorni promet ne da obvladati. Primerni ukrepi za odpravo tega stanja so nujni. Vsaj v sezoni povečanega prometa se mora povečati število vlakov. Primerno naj se podaljša čakalna doba vlakov iz Murske Sobotne na priključni vlak v Ljutomeru. Prosimo železniško direkcijo, naj upošteva želje in potrebe prebivalstva med Ljutomerom in Gornjo Radgono.

* **Slovenski oder v Sarajevu.** Sarajevski »Jugoslovanski list« opisuje delovanje slovenskega delavskega podpornega društva »Cankar«, ki že 5 let skrbi za prosveto sarajevskih Slovencev. Zdi se posebno pripravila na počastitev 20letnice smrti Ivana Cankarja. Preteklo soboto je društvo odprlo nove prostore v ulici Fran Lukića (Bratimska blagajna), kjer ima tudi svoj oder. Predsednik Pastorek je naglasil pomen novih prostorov in se je poslovlil od Blaža Demšarja, bivšega zborovodje »Cankarja«, marljivega odbornika in odličnega glasbenika, ki je poštvalno deloval od vsega početka v društvu in je mnogo prispeval k njegovim uspehom, zdaj pa se seli v Ljubljano. Moški zbor »Cankarja« je nato na novem oderu lepo zapel Bloberberjer »Delavski pozdrav« in Schwabovo »Vinko«. Občinstvo je s posebnim zanimanjem pričakovalo nastop odrskih amaterjev. Dvorana je bila nabit polna. Oder je otvoril sezono s predstavo odlične satire »Komur ni dana izbira«. Enodejanko je napisal Anton Ravnikar, ki je tudi režiral. Svoje igralske sposobnosti so zlasti pokazali Zofka Skorčičeva, France Raznožnik in Stanko Soršek. Občinstvo je prisrčno pozdravljalo igrance. Prijubljani društveni komik Tekster je nato zapel Butarjev kuplet »Kaj mi toljko klepaš«. Sledila je prijetna zabava, ki je trajala do jutra. Igralci pripravljajo za 20letnico Cankarjeve smrti neko Cankarjevo dramo, ki sarajevskemu občinstvu še ni znana.

Sladki mošt

TOČI

DAJ-DAM

* **Družina v goreti kolibi.** Stari kmetovalec Milutin Veljković s 65letno ženo Leposavo in 6letno vnukinjo Melentijo je prenočeval v leseni kolibi v svojem vinogradu. Ponoči je šel poizdat, če mu kdo ne krade grozdja. Da si prižge cigareto, je razgledal žerjavico. Ko se je spet vlegel in zaspal, je začela koliba goreti. Starka in vnukinja sta se opeli in privlekli do bližnjega potoka, Milutin pa je zgorel s kolibo vred.

* **Še eno potovanje v Pariz in London.** Da bi omogočili tudi onim, ki se niso mogli ta mesec udeležiti potovanja v Pariz in London, organizira »Putnik« za 24. t. m. do 3. oktobra še eno tako potovanje z najnižjimi stroški. To 12dnevno potovanje bo nudilo udeležencem izredno ugodno priliko spoznati Pariz in London v času, ko je tam najbolj živo. Pri tem je predvideno tudi enodnevno bivanje v Benetkah in poldnevno v Milanu. Cene vsega aranžmaja za udeležence iz Beograda znašajo 3.490, iz Zagreba 3.340, iz Ljubljane pa 3.265 din. Prijave udeležbe bodo sprejemale biljetarnice »Putnika« najdalje do 10. m. in dajale bodo vsa obvestila in prospektje brezplačno.

* **Trgovsko učilišče** in stenografski inštitut Robida, Ljubljana, Trnovska ul. 15, obvešča, da se prične poseben tečaj za stenografijo v petek 16. m. ob 3. uri popoldne.

* **Italijansko in italijansko korespondenco** se lahko učite v posebnem tečaju na Trgovskem učilišču in stenografskem inštitutu Robida, Ljubljana, Trnovska ul. 15.

* **Večerni tečaj za nemščino, stenografijo, strojepisje, knjigovodstvo, trgovsko računstvo** in korespondenco na Trgovskem učilišču in stenografskem inštitutu Robida, Ljubljana, Trnovska ul. 15. (Tudi posamezni predmeti!)

Iz Ljubljane

* **Karikatura pri Karikaturi.** V tisti majhni, prijazni dvorani, v katero te naravnost privleče široko stopnišče v Kazini, se mnogokrat smehljajo in zabavajo mladi plesni pari. Od večerj dalje pa se (za nekaj dni) hohote s sten te plesne dvorane neštetu čudnih obrazov: maharadž, ministri, generali, važne politične glave, plesalke, filmske zvezde, jockeyi, hotelski portirji, arabski tipi, kokote vseh barv — prečudna družina, ki se je z veseljem nagledaš. Ladislav Kondor ki je doma iz Murske Sobotice je že mlad odšel v svet in je dolejš prebrodil nič manj kakor 36 držav, povsod s svinčnikom in mapo v roki. Kakor vsak samouk je tudi Kondor podjeten in pogumen. Karikirati po dvakrat, trikrat patialskega maharadžo ali Sonjo Hennie ali (zdaj že pokojno) Suzano Lenglenovo in od vsakega takega prominentnega človeka dobi še podpis na spačeno podobo, to je Kondorju prav tako malenkost, kakor mu je vseeno, ali ga danes odpravijo iz igralnice v Monte Carlu, ali pa ga jutri veselo sprejmejo v kakšno eksotično družbo v Egiptu. Razstava njegovih karikatur je prav tako zanimiva, kakor kopica njegovih doživljanj, o katerih včasih mimogrede pové kakšno besedo.

Obtrtniki in prijatelji obtrtništa — 15. oktobra vsi na Oplenac! — Prijave sprejema Zveza obtrtnih društev, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

* **Najcenejši in najplemenitejši večerni užitek** nudi Narodno gledališče svojim abonementom. V seznamu stalnih posetnikov Narodnega gledališča »pogrešamo« še veliko uvaževanih imen, katerih dolžnost bi gotovo bila, da etopijo v krog stalnih gledaliških abonementov in s tem podpro slovenski osrednji zavod gledališke umetnosti. Tudi v tem pogledu bi nam morali biti vzgled drugi narodi, pri katerih pomeni stalen obisk gledališča del narodne zavestnosti in dolžnosti. Zato uprava vabi k podpisu abonmaja vse sloje našega meščanstva, pa tudi prebivalce onih krajev, ki imajo z Ljubljano ugodne železniške ali avtomobilne zveze. Za te posetnike sta najbolj primerne abonmaje Sreda ali Črteket, ki imata predstav: samo ob sredah in četrčkih. Cene abonmaja so znatno znižane. Prijave se sprejemajo v dramskem gledališču dnevno od 10. do 12. in od 15. do 17. ure do večerni jutranje sobote.

Danes ob 20. uri »Premiera« Zarah Leander — »Golem« Kino Moste.

* **Mestna prostovoljna socialna davščina.** Izredni socialni pojavi zahtevajo izredne ukrepe in zato tudi izredna denarna sredstva. Tak izreden pojav je sodobna brezposelnost. Navzile okolnosti, da mestna občina žrtvuje za socialno skrbstvo več kot kdaj prej, vendar njena redna sredstva nikakor ne zadostujejo za preskrbo številnih brezposelnih. Zato je prostovoljna socialna davščina potrebna in nujna. Njen dohodek porablja občina izključno za pomoč brezposelnim. Nikomur ni neznana beda teh revežev, zato ne bi smelo nikogar biti, ki ne bi prispeval vsak mesec svojim razmeram primerne zneske. Prostovoljno socialno davščino zbirajo posebni pooblaščenec, ki se morajo izkazati z uradnimi izkaznicami. Le oni so upravičeni sprejemati prispevke. Dotok te davščine je ogledalo socialnega čula naše dobe.

* **Pevsko društvo »Slatec«** priredi v nedeljo 18. t. m. obvezen društveni izlet. Zbirališče bo pred glavnim kolodvorom ob 6.30. Danes bo obvezna pevska vaja in sicer ob 20. v društvenih prostorih, zaradi nastopa na izletu. Sprejemajo se nove pevke in pevci, vsak ponedeljek in petek ob 20. ure dalje v društvenih prostorih, Rožna ulica 15. (Sv. Jakoba trg).

* **Seja JNAK Edinstva** bo v ponedeljek 19. t. m. ob 11. v klubovem lokalu. Za odbornike udeležba obvezna. Odbor poziva svoje člane, da se udeležijo članskega sestanka, ki bo v ponedeljek ob 8. v klubovem lokalu.

zborovalce je povabil neznani mecen k skupnemu kosilu »pri Zvezdi«. Zvečer je priredilo Dramatično društvo v Narodni Citalnici »Igro pik« in igro »Ravna pot najboljše pote« iz učiteljskega življenja, ka-

tero je poslovenil in priredil bivši učitelj na Vinici B. Tomšič. Praprotnikovo pozdravno pesem »Sloga« je pozneje ugledal kot korlačnik glasbenik, učitelj Belar.

Poletje se je poslovilo od Planice

Dolino so preletele jate žerjavov, travnike je pomodril jesenski podleskec, lastavice so obletavale gnezda, se vadile v vztrajnih letih in so se končno zbrale okoli zvonika vaške cerkvice, ki je sila podobna stari nemški vojni čeladi. Posedale so po električnih vodih, končno pa odedale proti jugu, ker jih je zadnje dni bivanja pri nas venomer močil stalen in mrzel dež. Divje race so v klinjem letu preletavale pot od Belopeških jezer na Ledine in dalje do Podkorenskih izvirov Save Dolinke. Nekaj dni smo opazovali njihov klin let in poslušali regljanje v zraku. Potem pa so se iz jezer in močvar dvignile megle in skrile vse to. Le redko se je še katera oglasila skozi megle, odletele so tudi te. To so bili znaki, da ni več daleč do dolge raseke zime. Saj v Ratečah sploh ni jeseni. Komaj se oddalji prijazno poletje, že dihanje z gorā hlad, a kmalu pritisne oster mraz. Takrat ostanejo Rateče same s svojimi ljudmi in svojo pristnostjo. Poletni gostje odidejo pred hladom, pred meglami in dežjem. Le kratak čas Rateče samevajo.

S severa pridejo nove jate ptic, ki poživljajo naše rute in vrtove. Sinice so se stisnile iz gozdov in severa k nam. Pastirčiče so se pridružile veselim pastirjem, ki se zabavajo in grejejo ob ognju. Od zapada in juga pa so pritisnile megle. Nekaj časa so jih zadrževale stene Mojštrovke, Trase-

ter, ki je poslovenil in priredil bivši učitelj na Vinici B. Tomšič. Praprotnikovo pozdravno pesem »Sloga« je pozneje ugledal kot korlačnik glasbenik, učitelj Belar.

Dobro poznajo Ratečani čas in življenje v njem. Pred dežjem in meglami so pospravili skromne poljske pridke in si pripravili drva za dolgo zimo. Za meglami, ki so bile bele in lahke, a mrzle, so priplavali in končno z vetrov prihurmeli temni, zgoščen oblaki, polni vlage. Vilvali so vodo in kar konca ni hotelo biti. Letos jim vreme itak ni prizaneslo, venomer je preveč prilivalo. Tudi tega so se privadili. Samo poleti je bilo to vse bolj naglo, nevihte so strašile ljudi na poljih, senožitih in gozdovih, kratke so bile in ognjene. Mnogokrat se je tako sredi najhujšega naliva pokazala visoko kje pod gorami gorčica, ognjena baklja. Treščilo je v mecesen ali že ves oklešen borovec, ki je že Bog ve koliko let kljuboval vsem plazom in viharjem zime. Sredi poletja je

KINO UNION, TEL. 22-21

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

RASPUTIN — Demon Rusije

DANES PREMIERA!

V glavni vlogi slavni Harry Baur

* **Združjenje krojačev, krojačev in sorodnih obrtov** v Ljubljani, vabi svoje člane, krojače in krojačice, ki se bodo udeležili potovanja na Oplenac in obenem tudi modne revije v Beogradu, naj se zgledajo do 18. t. m. med uradnimi urami v Združeni pisarni.

Iz Celja

* **Celjski mestni svet** bo imel danes ob 18. redno sejo. Na dnevnem redu so poročila odborov.

* **Sokolsko društvo Celje-matica** poziva starejše brate, da se do 30. t. m. prijavijo k telovadnim vežbam starejših. Prijave sprejema br. tajnik do konca tega meseca vsak torek in petek ob 18.30 do 19. v društveni pisarni v mestni deški šoli. Vežbe se bodo pričele v torek 20. t. m. in bodo vsak torek in petek ob 18.30 do 19.30. Starejši bratje vsi v telovadnico zbor!

KINO UNION. Napet špijonažni film »DEMONI ZRAKA«.

* **Sreški odbor Rdečega križa v Celju** vabi vse samarijance in samarijane ter bolničarke in bolničarje, da sodelujejo pri zbiranju prispevkov v tednu Rdečega križa. Potrebna navodila in znaki se dobe pri gđc. Završnikov na mestnem poglavarstvu v sobi št. 23 od 7.30 do 12. dopoldne.

* **Huda prometna nesreča.** Ko se je peljal 64-letni mizarški mojster Martin Stojan s Teharja s kolesom po cesti Šibenik-Kalobje, je privozil za njim avtomobil, zadel vanj in ga odbil v dva metra globok cestni jarek. Stojan je dobil hude notranje poškodbe, in tudi zunanje poškodbe, ter je obelzel nezavesten. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

* **Srečka** za novo kolo drž. razredne loterije so prišle in se dobijo v podružnici »Jutra« v Celju.

Iz Maribora

* **35letnica največje dravske poplave.** Ob nastopajoči jeseni leta 1903. je Drava silno narasla, tako da je prestopila bregove. V noči na 14. septembra 1903 je naraslo vodovje odrgalo železni brezniški most in ga valilo proti Mariboru. Stražnik Ivan Munda in njegov tovariš sta stala na dravski brvi, da sporočita z velikimi plamenicami prihod odtrganega breznjskega mostu. Ogronom ogrode je zagrmelo v staro dravsko brv in v hipu je ob oglašujočem tresku zgrmelo v Dravo pol brvi na levem bregu. Stražnik Ivan Munda je pri tem skupno s svojim stanovskim tovarišem utonil, dočim se je takratni ključavničarski pomočnik in poznejši strojevodja Anton Zeliška plavajoč ob nekem brunu rešil na vejevju ob »Kraljevem otočju« pri Sv. Petru.

* **Vsak dan nezgode.** Kolesar D. Snoff iz Ročice je prišel v bližini kolodvorske pošte pod tovorni avto. Z razbito čeljustjo in poškodovanega na glavi so prepeljali v bolnišnico. Pri varjenju železa se je ponesečil v neki tukajšnji tovarni 45letni delavec Martin Klemenčič iz Nove ulice št. 16. Z zlomljeno levo nogo so ga odpeljali v bolnišnico. Upokojeni železniški sprevidnik Franc Skrabar iz Tomšičeve ceste 27 je hotel prekorčiti križišče Kolodvorske ulice in Zrinjskega trga. Izognil se je avtomobilu pa je pri tem prišel pod kolo ter dobil lažje poškodbe na rokah in nogah. Posestniška hčerka Angela Srajeva iz Gačnika je prišla na vogalu Plinariške ulice s svojim kolesom pod avto. K sreči ni dobila posebno hudih poškodb.

* **Otrok je utonil v potoku.** V Podgorju je 3letni sinček posestnice Jožefke Svetčeve v času, ko je bila mati zaposlena na njivi, zlezal do bližnjega potoka in je v njem utonil. Mati je pohitela k potoku, čim je opazila, da otroka ni več ob robu njive, kjer ga je pustila. Potegnila je otroka z grabljami na suho. Bilo pa je že prepozno, ker je bil otrok že mrtev.

* **Sreča je pred vratil** Huse srecke drž. loterije so došle! Dobite jih v največji izbiri pri VIRU SRECE »PUTNIKU«, Maribor in njegovih podružnicah v Celju, Ptuj in Gornji Radgona.

* **Mrtvec v gozdu.** Znanj imoviti posestnik Franc Čebela iz Rogoze je predvečeršnjim krenil s kolesom od doma. Ženi je dejal, da se pelje v Maribor. Ker ga pa ni bilo domov, ga je šla zaskrbljena žena iskat. Našla ga je v lastnem gozdu na tleh ležečega, mrtvega. Izvršil je samomor s tem, da je izpil večjo količino lizola, potem ko je svoja očala še obesil na bližnje drevo. Točni vzroki bogataševnega samomora niso točno znani, zdi se pa, da ga je zelo potrla bolezen in pa neprijetne posledice neke menice, ki jo je bil svojčas podpisal.

* **Konec kopalne sezone.** Mestno avtorbusno podjetje je ukinilo vožnje na Mariborski otok. S tem je letošnja kopalna sezona v kopališču na otoku oficijelno zaključena.

* **Gledališke novice.** Kakor je razvidno iz razpisa letošnje gledališke sezone, zlasti za uradniške abonente, so tudi letos cene uradniških abonementov ostale tako znižane, da se vsak narodno zavestni uradniški sedaj lahko odloči za abonma. Zadnji rok za lanske gledališke abonente poteče v soboto 17. t. m. Zato se v interesu starih abonementov priporoča, da se vsaj do sobote popoldne odločijo za obnovitev abonmaja.

* **Trgovska nadaljevalna šola.** V nedeljo 18. t. m. bo od 10. do 12. ure vpisovanje v vse razrede v upraviteljevi pisarni Zrinjskega trg 1, prišlije. Izpričevalo, rojstni list, 2 izpolnjeni rodovid in potrdilo o plačani šolnini, ki ga prejme vsakdo v pisarni Združene trgovce, naj prinese vsakdo s seboj! Vse drugo pri vpisovanju. Upraviteljstvo.

Iz Trbovelj

* **Lepo uspelo tekmo koscev** je priredilo prejšnji četrtlet društvo kmetijskih fantov in deklet s Sv. Planine. Na travniku g. Kolenca v Gaberskem je se zbralo lepo število gostov, ki so s gostih vrstah obstopili zeleno tekmovališče. Točno ob treh je pripelala pestra povorka velikih in malih koscev, njim na čelu zastavni fantje v domačih nošah in dekleta. Prireditve se je poleg narodnega poslanca g. Pleskoviča udeležil tudi tajnik zveze kmetijskih fantov in deklet g. Drago Košmerlj iz Ljubljane, ki je prireditve otvoril s primernim nagovorom, v katerem je poudaril, da so težave slovenskega kmetijskega stanu kljub desetletnemu svobodnemu razmahu našega kmetovalca še vedno velike, siromaštvo in košarstvo preočito. Govornik je pozval k sklopnemu delu in stremljenju za čim večjo samozavestno kmetijskega stanu. Zanimivo tekmo, ki smo jo videli prvič v Trbovljah, je na startni strel otvorilo deset strumnih mladeničev, ki so kaj urno zarezali s kosmi v zeleno livado. Tekmovališče je bil zaradi motivnosti nekoliko težavno, vendar so tekmovalci pokazali zadovoljive uspehe. Najbolje je odrezal Joško Matko, ki je pokosil red v šest in pol minute v širini 4.85 m. Sledila je še tekma petih majhnih koscev, med katerimi je zmagovalac dosegel čas 7.50 minut in kosno širino 3.80 m. Tekmovalni prostor je iznašal za velike tekmovalce ploščev 50 x 30 m, za male 44 x 20 m. Cenilna komisija se je o tekmi izrazila pohvalno. Zeleti bi bilo, da se uspehi prihodnjih tekem razglašajo tudi gledalcem, tekmovalci pa vzpodbudijo z nagradami.

* **Sresko naletov** v Laskem je razglasilo, da je s 13. t. m. v trboveljskem okraju prestala nevarnost slinavke in parkljevke ter je prekinilo vse odredbe o zatiranju te bolezni. Prebivalstvo se opozarja, da vsako sumljivo obolenje živine prijavi nemudno občini.

Iz Ptuj

* **Konji so pohodili dete.** Posestnik Horvat iz Gornje Jablane je peljal krompir z njive. Nasproti mu je hitela 2letna hčerka. Malo preden je prišla do konj, ki so bili vpreženi v voz, pa je padla in so jo konji pohodili. Ima zelo hude poškodbe po glavi in po telesu.

* **Ptuj je dobil slovensko drogerijo.** V Ptuj se je preselil slovenski drogerist, ki je na Slovenske mtrgu odprl drogerijo. Svoj lokal je preuredil zelo lepo, da je v okras Ptuj. Obeha se tudi, da bo v Ptuj otvorila svojo obrt slovenska modistka.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

KINO SLOGA — TEL. 27-30

SAMO ŠE DANES! — Odlično filmsko delo slavnega francoskega igralca Paula Muni-a v vlogi Luisa Pasteurja:

REŠITELJ ČLOVEŠTVA

tako enkrat udaril Elija v košato smreko vrh Slomenu. Pod njo je vedrilo štirideset ovac, vse je blisk na mestu ubil. Da, težko je dolo naših gorjancev. Po letnem delu so vsako jesen izmučeni. Zgarni in izsesani, polni žuljev, kljub znoju in trudu ljubijo ti gorski ljudje zemljo, preorano in prekopano, ki jim daje boren kruh. Kolikokrat jim hudourniki nanese na lepo obdelan travnik gramoz, da je podoban sipini. Očistijo ga in vzljubijo se z večjo ljubeznijo. Kolikokrat se pobijejo in zgrube ovce; tudi to preboli gorjanec in drugo pomlad jih požene znova v planino. Nič ne pomaga, ljudstvo ljubi zemljo, zraslo je z njo, ne more se ločiti od nje.

Megle se niso več odrgale od takrat, ne zapustile gozdov, mirno so obstale. Iz oblakov nad njimi pa se je vlivalo vedno bolj. V gozdu je mirovalo, le kaplje so padale in udarjale na listje, skoraj enakomerno, a naglo. Po tokavah se je čutilo, da je voda narasla, nosila je s seboj kamenje in valila skale, da je votlo bobnelo. Slednjič, ko je potegnil severni veter in so sipine pod stenami narasle v visok stožec, so se posušile megle, veter pa je razgalil in potisnil vlažne oblake nazaj preko sten in gorā, postalo je resnično mrzlo. Tokave so se že dolgo odtekle. Ko pa se je nebo zjasnilo in so oblaki zapustili grebene, smo zagledali gore globoko zasnežene in prevlečene s srebrnim pajčolanom. Sneg na gorah ni več skopnel. Lepe so pobejene gore, rubinasto-rdeče v jutranjih in večernih zarjah, čez dan pa podobne kristalom in srebru.

Hladno je bilo po Planici. Govejo živino so morali odgnati, da bi je ne zapadel sneg. Zagnane ovce, ki so se pasle pod skalami na goličavah, so vekale na vseh koncih. Pod Pečmi in Strugom, na Koto-

vem sedlu, Slomenu, v Podrtju in na Ovčji strani, povsod je vekalo in klicalo. Na Gruntih, Vopah in Kumljih so bile le prošnje izgubljenih in premraženih ovac najsilnejše. Za malo mašo so se zbrali rateški fantje v Tamarju, opremljeni, da gredo iskat zagnano drobnico. Ves dan in še nekaj dni potem je bilo veliko klicanja in prislukovanja za zvonce. Nekateri so svoje kmalu dobili zbrane, drugi pa so iskali dalje. Planica je bila polna klicov in večkov. Koliko ovac se je zaskočilo v peči, kjer niso našle več izhoda! Reševati jih je bilo treba, nositi nad prepadi, po gredah in policah. Znajo to rateški fantje, znajo in navajeni so plezanja. Dedovali so in v krvi nosijo to od svojih dedov in očetov, ko so leti s puško v roki hodili po prepovedanih potih v gore. Rešili so nekaj ovac, a pogrešali še mnogo. Prehodili so vse robe, stene in grebene, sem pa tja so našli še katero živo, veliko pa tudi sledov poginulih. Nekaj so jih izvabile koritniške in trentarske telci, težko jih je bilo preko gorā prignati domov. Izmučeni so se vračali po iskanju. Ko so stali vrhu grebenov in gledali v Planico, so globoko pod seboj opazili izpremenbo: poprej zeleno senčno bukovje je krvavo-rjavo pordelo in se poglavno po robih in žlebovih navzgor proti skalam, da je bilo videti, kakor da se zublji plamenov divilogo navzgor. Nizko na Goličavah so mesečni izpremenili svoje sveže zelenilo v zlatičasto barvo. Le smreke in borovci so ostali temno-zeleni. Vsaka rast ima svoje barvilo, ki se združuje v lepo jesensko-barvno harmonijo. Sestopili so gorjanci navzdol. V gozdu jim je pod nogami zašumelo prvo odpadlo listje, za njimi so z juga prišli znova oblaki, gosti in sneženi, da so bili grebeni podobni belcem z viharjočo grivo.

Lepo je na Kofcah

v udobnem domu, obdanem od planinskih vrhov. Par dni izprehodov v svežem planinskem zraku, v senci visokoležečih gozdov in ob izvrstni prehrani, ki jo nudi planinski dom, si vsakdo — kakor čudežno — okrepi telo in duha. — Vsa celodnevna oskrba din 45.— — Otroci 33% popust.

Gospodarstvo

Apelacijsko sodišče o likvidaciji Električne zadruga v Šiški

Rekurz, ki ga je vložilo načelstvo zadruga, je apelacijsko sodišče zavrnilo

V začetku avgusta smo na tem mestu objavili besedilo sklepa okroglega kot trgovskega sodišča v Ljubljani v zadevi likvidacije Električne zadruga v Šiški. Prošnjo načelstva, da se vpiše v zadrugi register likvidacije zadruga in da se imenuje za likvidatorje člani načelstva, je sodišče odklonilo, ker nasprotuje zakonu in pravilom. Stališča zadruga revizorja Tirša in načelstva, češ da zadruga nima več članov, ker dobavljajo od 1. aprila t. l. vsem zadrugnikom električni tok mestna elektrarna in ker po točki 8 čl. 4 zadrugnih pravil preneha članstvo s pričetkom sprejemanja električnega toka od druge elektrarne, je okroglo sodišče zavrnilo. Omenjena določba pravil mora biti mišljena samo kot kazna za tistega člana, ki bi prišel jemati tok od tuje elektrarne in bi s tem škodoval lastni zadrugi. V našem primeru pa je načelstvo s kupoprodajno pogodbo pristopilo člane, da morajo jemati tok od mestne elektrarne. V zakonu in pravilih ni nikjer predvideno, da bi načelstvo smelo konstatirati, da je zadruga prešla avtomatično v likvidacijo, ker nima članov. Zato bodo morali zadrugniki na obnem zboru sklepati o nadaljnjem obstoju ali o razdržitvi zadruga in razdelitvi premoženja. Zato brez sklepa občnega zbora torej ne more priti do razdržitve. Stališča načelstva nasprotuje tudi logiki, kajti če zadruga nima več članov, tedaj tudi prejšnji člani načelstva niso več legitimirani k nobenemu predlogu v imenu zadruga.

Glede na gornji sklep sodišča je zadrugi revizor g. Tirš napisal v »Slovenec« daljši članek, kjer ugotavlja, da je bil čl. 4 pravil leta 1933 spremenjen v točki 8 in v sklopu dokazovati, da je bil s to stiližacijo točke 8 urejen pravni položaj članstva za trenotek, ko občina prevzame omrežje. Da je tako dokazovanje privlačeno za lase, smo že zdajnikar na tem mestu pojasnili. V svojem članku je g. Tirš med drugim omenil, da je Električna zadruga proti sklepu okroglega sodišča vložila rekurz na apelacijsko sodišče.

Rekurz zavrnil

Rekurz Električne zadruga je apelacijsko sodišče v Ljubljani zavrnilo s sklepom od 2. septembra t. l. Apelacijsko sodišče je zavrnilo rekurz utemeljilo v glavnem takole: V stvarnem in pravnem položaju se rekurz nič utemeljuje pobijanje sklepa. K rekurznim izjavam ugotavlja apelacijsko sodišče, da so v rekurzu izneseni »motivi« za nastanek določila 8. točke čl. 4 pravil v nasprotju z vsebino zapisnika občnega zbora z dne 18. junija 1933. Po tem zapisniku je bil čl. 4 pravil dopolnjen s točko 8 in z nekaterimi drugimi točkami le zaradi tega, ker se je izkazala potreba, da pravila jasno določajo, kdaj preneha članstvo, da se pri zadrugi ne bi nabirali člani, ki z njo nimajo nobenega poslovnega stika več in bi lahko deloma proti interesom ostalih članov, in je zaradi tega potrebno določilo, da takim članom pre-

neha članstvo. Ne drži torej trditve rekurza, da je načelstvo na tem obnem zboru predlagalo tako dopolnitev čl. 4 pravil le zaradi nameravane prodaje električnih naprav mestni občini. Če vsebina navedenega zapisnika kaže, da je razlaga določbe čl. 4 točke 8 pravil v sklepu okroglega sodišča pravilna in je zato pravilen tudi zaključek, da zadrugniki niso prenehali biti člani zadruga v smislu pravil (čl. 4, točke 8) s tem, da dobivajo sedaj električni tok od mestne občine. Vsi ti zadrugniki so še danes člani zadruga ter nasprotuje pravilom in zakonom naziranje načelstva in revizijskega poročila od 11. julija 1933, češ da je zadruga zaradi tega, ker nima več članov, prenehala obstajati in se je razdržila. Revizijsko poročilo v zvezi s kupno pogodbo od 20. novembra 1937 ne more biti merodajno in tudi ne more nuditi nikake podlage za pravilno presojo, ali je zadruga prenehala obstajati, ker so za to merodajna le pravila s pravilno razlago ter zakon.

Cim pa ima zadruga za glasovanje upravičene člane (zadrugnike), je po § 36 zadruga zakona razdržba mogoča (razen v primerih točke 1, 3 in 4 § 36, ki pa tu ne prihaja v poštev) le po sklepu občnega zbora (točka 2 § 36), kar pravilno poudarja pobijanje sklepa okroglega sodišča.

Trditve rekurza, češ da je sklep občnega zbora od 4. julija 1937 očitno kaže, da je ta občni zbor zastopal stališče, da po sklepu kupne pogodbe z mestno občino zadruga preneha obstajati, odnosno da je s tem sklepom in pooblastilom občnega zbora že v tem pogledu vse urejeno, ne more sodišče upoštevati, ko se v rekurzu niti ne trdi, niti je dokazano, da bi bila razdržitve zadruga na dnevnem redu določnega občnega zbora in da bi bil občni zbor pravilno sklenil, naj se zadruga razdrži in naj stopi v likvidacijo. Sicer pa je upoštevati še naslednje: V rekurznem spisu se trdi, da je ta občni zbor od 4. julija 1937 pooblastil načelstvo, da sklene z mestno občino kupno pogodbo; potem pa mora vendar biti tu še organ zadruga, ki naj preizkusi, ali je načelstvo v redu in v smislu naročil izvršilo dano pooblastilo ali ne. To je docela jasno pri pravilnem pojmovanju zadrugnih pravil in zadruga zakona ter sploh zadrugnega delovanja. Zato ne gre, da bi načelstvo po sklepu kupne pogodbe na podlagi napadnega razlaganja določil čl. 4, točke 8 pravil enostavno črtalo vse zadrugnike iz imenika in se postavilo na stališče, da je zadruga s tem prenehala obstajati. Vse navedeno dokazuje, da zadrugniki še niso prenehali biti člani zadruga zaradi tega, ker soprodbena stranka dobavlja zadrugnikom električni tok. Neosnovanemu rekurzu torej apelacijsko sodišče torej ni moglo ugoditi.

Ker načelstvo zadruga nima nadaljnje možnosti rekurza proti sklepu apelacijskega sodišča, bo moralo sedaj ugoditi zahtevi in predlogu zadrugnikov, da se skliče izredni občni zbor.

Ukinjenje carinske meje med Nemčijo in Avstrijo

Do 1. oktobra bodo v Avstriji uveljavljene nemške carine

Kmalu po združitvi Avstrije z Nemčijo je nemška vlada ukinila vse nemške carine na avstrijsko blago pri uvozu v Nemčijo, medtem ko so ostale nadalje v veljavi stare avstrijske carine pri uvozu nemškega blaga v Avstrijo. Avstrijskih carin ni bilo mogoče takoj ukiniti zaradi znatnih razlik med cenami nemških in avstrijskih izdelkov. Vrh tega so avstrijski gospodarstveniki že od početka izražali bojazan pred poplavo nemškega blaga na avstrijskem trgu. Vse prizadevanje nemške gospodarske politike v Avstriji je šlo zadnje mesece za to, da se izenači nivo avstrijskih in nemških cen, tako z izenačenjem davčne obremenitve, kakor tudi z vključitvijo avstrijske produkcije v nemški sistem nadzorstva in določanja prodajnih cen. Kmalu po »anšlusu« so bile ukinjene avstrijske carine le za tako nemško blago, ki se v Avstriji ne proizvaja. Pred dobrim mesecem je nemška vlada napravila korak naprej in je ukinila v prometu med Nemčijo in Avstrijo eno tretjino še obstoječih avstrijskih carin. Sedaj pa poročajo z Dunaja, da bodo s 1. oktobrom ukinjene vse preostale avstrijske carine pri uvozu nemškega blaga in bo s tem docela odstranjena še obstoječa carinska meja. Obenem bodo uvedene nemške carine tudi na avstrijskih mejah, medtem ko sedaj še vedno veljajo pri uvozu iz inozemstva v Avstrijo stare avstrijske carine.

Nemška konkurenca

O tem vprašanju je te dni o priliki otvoritve dunajskega velesejma v imenu nemške vlade govoril nemški državni tajnik Brinckmann, ki je razpravljal predvsem o ukrepih za popolno združenje nemškega in avstrijskega gospodarstva. Pri tem igra najvažnejšo vlogo vprašanje iz-

ravnave cen, važno pa je tudi vprašanje, kako naj se avstrijski obrati racionalizirajo in kako naj se znižajo njihovi produkcijski stroški. Da se prepreči nadaljnje dvigovanje cen v Avstriji, je nemška vlada izdala znano prepoved povišanja cen. Izenačila je tudi železniške tovorne tarife. V železarski industriji so že stopile v veljavo kartelirane nemške cene. Glede predvidenega ukinjenja avstrijskih carin na nemško blago je državni tajnik dejal, da se sedanje stanje ne da več držati. Priznal je, da bi predstavljalo to ukinjenje carin na nemško blago veliko preizkušnjo za avstrijsko gospodarstvo, če bi bila Avstrija na mah izpostavljena nekontrolirani konkurenci od strani nemških podjetij. Zato je obljubil, da bo nemška vlada po ukinjenju carin skrbela za zaščito avstrijskega gospodarstva. Glede avstrijskega izvoza pa je dejal, da bo avstrijska izvozna produkcija zopet dobila prodorno moč, ki je danes oslabljena, ko bo povečanje notranjega konzuma v Avstriji omogočilo znižanje splošnih režijskih stroškov.

Avstrijske trgovinske pogodbe bodo prenehale veljati

V tej zvezi poročajo z Dunaja, da bodo v trenutku ukinjenja avstrijskih carin izgubile veljavo stare avstrijske trgovinske pogodbe s posameznimi državami. Ko je Nemčija v zadnjih mesecih sklepala trgovinske pogodbe, se je v večini primerov dogovorila, da bodo v trenutku ukinjenja avstrijske carinske samostojnosti stopile v veljavo nemške trgovinske pogodbe s posameznimi državami. Carinska priključitev Avstrije je bila prvotno zamišljena šele ob koncu leta, sedaj pa bo izvršena do 1. oktobra. V avstrijskih industrijskih krogih vlada naravno bojazan pred konkurenco iz Avstrije. Zato se vršijo že sedaj pogajanja med avstrijskimi in nemškimi industrijskimi enakih strok zaradi začetnih ukrepov, ki gredo za tem, da nemška industrija ne bi takoj v početku uveljavljala svojo konkurenčno sposobnost na avstrijskem področju. Ti dogovori pa so mišljeni le za prehodno dobo. Številnim avstrijskim industrijskim podjetjem bo vključitev v nemško gospodarsko področje povzročila težave, ker so mnoga avstrijska podjetja zastarela in je vrhu tega določitev zamenljavne ključa med šilingom in marko povzročila, da se je nivo cen v Avstriji nasproti nivoju cen v Nemčiji dvignil.

Svojevrsna konjunktura

Zanimivo je tudi omeniti, da vlada v nekaterih avstrijskih gospodarskih panogah trenutno svojevrsna konjunktura, ki je v zvezi z izseljevanjem židov. Židovski izseljenci, kakor znano, ne morejo iznesti iz Avstrije svojega premoženja in zato skušajo vzeti s seboj čim več predmetov, ki se priznavajo kot prtljaga. Tako kupujejo židje obleke in čevlje, perilo, sportne predmete, ure in zlatino itd. Povpraševanje po žepnih in zapestnih urah se je tako povečalo, da so se pri trgovcih zaloge že občutno zmanjšale in mnogi trgovci ne morejo tako naglo dobaviti novega blaga.

Gospodarske vesti

Nadaljnja oslabilost angleške funta in dotok zlata v Ameriko. Ponovno smo že poročali, da je v zadnjih mesecih angleški funt polagoma popuščal in je bilo to popuščanje v zvezi s prizadevanjem Anglije, da vzpostavi staro relacijo nasproti ameriški dolarju, ki znaša 4.867 dolarja za 1 funt. Do srede avgusta je v resnici tečaj funta v dolarjih popustil od prejšnjih 4.95 do 4.98 na 4.87 in je funt s tem dosegel staro pariteto. Toda v zadnjih tednih je funt nadalje polagoma popuščal v nasprotju s prvotnimi informacijami, da obstoja le namerna doseči staro relacijo nasproti dolarju. V sredo je funt prvikrat popustil pod 4.80 in je bil zabeležen tečaj 4.79. Celotna oslabilost funta od spomladi znaša okrog 3 in pol odstotka. Vzporedno z oslabilostjo funta se polagoma dviga tudi cena zlata na londonski borzi, ki je dosegla 144.11 šilinga za unco. V zadnjih tednih je moral angleški valutni intervencijski fond oddati že prav znatne količine zlata. Zlato je odšlo po večini v Zedinjene države. Od začetka avgusta je prislopo iz Anglije v Ameriko za 100 milijonov dolarjev zlata, za okrog 30 milijonov dolarjev pa je zlata na potu iz Anglije v Ameriko. Ameriške zlate rezerve so v avgustu že preokrajše 13 milijard dolarjev in imajo sedaj Zedinjene države 55% vsega monetarnega zlata na svetu.

Mednarodna politična napetost in naše borze. Zaradi velike napetosti v mednarodnem položaju je tudi na naših borzah nastala precejšnja nervoznost, predvsem se je zadnje dni pojavila velika ponudba nemških klirinskih mark, ki so zadnje dni navzile intervencije Narodne banke stalno popuščale in se je sedaj tečaj ustavil pri 14 din za marko. Kakor je znano, je Narodna banka že prejšnji teden določila, da bo držala tečaj 14 din kot najnižjo mejo. Tu di včeraj je bila ponudba mark prav znatna, medtem ko je bilo kupecv le malo. Ponudeno blago je morala prevzeti Narodna banka. Na terminskem trgu, kjer ne intervencije Narodna banka, pa so tečaj padli izpod 14. Tu di na našem efektivnem tržišču se opaža že nekaj dni nervoznost, ki ima za posledico, da so tečaji nekoliko popustili. Vojna škoda, ki se je sredi preteklega tedna držala na višini preko 480, je v torek popustila na 473, v sredo na 470, včeraj pa na 462. 6% begluške obveznice so se včeraj trgovale v Beogradu po 88, medtem ko so sredi preteklega tedna notirale preko 90, 6% dalmatinske agrarne obveznice pa so popustile na 86.50. 7% Blairove posojilo je bilo včeraj zaključeno v Zagrebu po 86, medtem ko je sredi prejšnjega tedna to posojilo notiralo okrog 98. Beograjski »Jugoslovenski kurir« pripisuje to popuščanje trenutni nervoznosti prodajalcev na eni strani in rezerviranosti kupecv na drugi strani.

Mesna trošarina v Beogradu za predmete, ki bodo razstavljeni na državni obrtni razstavi. Po sporočilu Obrtne zbornice v Beogradu je predsednik mesta Beograda osvobodil vse predmete, ki so namenjeni za državno obrtno razstavo v Beogradu, mestne trošarine. Vendar ta oprostitve ne bo veljala za primer, če bi se blago prodalo. V tem primeru bo treba trošarino plačati. Razstavljalci naj vse svoje predmete, namenjene za razstavo v Beogradu, opremijo s primerno etiketo »Razstavno blago — Izložbena roba — prosta mestne trošarine z odločbo G. br. 18.582/38 z dne 31. avgusta 1933.« Znanstveni komori v Beogradu pa je posebej poslali obvestilo z navedbo točne količine in vrste blaga, imena in primka uvoznika ter kraja, odkoder se blago uvozi.

Borze

15. septembra

Na ljubljanski borzi so se danes angleški funti v privatnem kliringu trgovali po 238. V zagrebškem privatnem kliringu je bil se promet v grških bonih po 31. Nemški klirinski čeki, ki so včeraj popustili na 14.00, torej na višino, ki jo je Narodna banka postavila za spodnjo mejo, notirajo tudi danes v Ljubljani, Beogradu in Zagrebu nespremenjeno 14.00, za konec septembra pa v Zagrebu 13.95 in za 15. oktober 13.91.

Na zagrebškem tržišču so državni papirji pri slabih tendenci znova nekoliko popustili. Vojna škoda je bila zaključena po 463 (v Beogradu je bil promet po 465, pozneje po 462, ob zaključku pa se je mudilo blago po 461). Zaključek je bil zabeležen tudi v 7% Blairovem posojilu pri nižjem tečaju 96. Končno je bil promet v delnicah Osijeke ljevaonice po 175.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2381.16 — 2395.76, Berlin 1770.03 — 1783.91, Bruselj 746.95 — 752.02, Curih 996.45 — 1003.52, London 212.08 — 214.11, New York 4376 — 4412.31, Pariz 118.77 — 120.21, Praga 152.43 — 153.54, Trst 231.69 — 234.78.

Curih. Beograd 10, Pariz 11.95, London 21.3050, New York 442.50, Bruselj 74.7250, Milan 23.3325, Amsterdam 238.85, Berlin 177.40, Stockholm 109.85, Oslo 107.10, København 96.10, Praga 15.30, Varšava 83.10, Budimpešta 86.50, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

Pri delu

se prav lahko prehladite, a mnogokrat nastane iz »brez-pomembnega« prehlada resna

in dolgotrajna bolezen. Vzemite zaradi tega že pri prvih znakih bolezni svetovno znane

ASPIRIN

TABLETE Z BAYER-JEVIM KRIŽEM.

Oglas reg. pod S. br. 437 od 10. I. 1934.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 465 — 468, 4% agrarne 95 bl. 7% Blair 86 — 88.50; delnice: šećerana Veliki Bečker 600 bl., Osiječka ljevaonica 175 — 180.

Beograd. Vojna škoda 461 bl. (462 — 465), 6% begluške 86 bl. (88), 6% dalm. agrarne — (86.50), 7% invest. — (99), 7% Blair 88.50 bl., 8% Blair 90 — 92, Narodna banka 7200 — 7300, PAB — (222).

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 15. septembra. Začetni tečaji: pšenica: za sept. 63.75, za dec. 65, za maj 66; kuruza: za sept. 52.25, za dec. 50.50, za maj 52.50.

+ Winnipeg, 15. septembra. Začetni tečaji: pšenica: za okt. 64, za dec. 63, za maj 66.

+ Novosadska blagovna borza (15. t. m.). Tendencija prijazna. Pšenica: baška, okol. Novi Sad in Sombor, 79 kg 152 — 154; sremeka, 78/79 kg 150 — 152; slavonska 78/79 kg 152 — 154; gornjebaška in gornjebanatska, 79/80 kg 154 — 156. Rž: baška 144 — 146. Ječmen: baški in sremski, 64/65 kg 142.50 — 147.50; pomladni 68 kg 180 — 185. Oves: baški, sremski, slav. 127.50 — 130. Kuruza: baška in sremka 136 — 138; banatska 134 — 136. Moka: baška in banatska 204 — 206; 255 — 265; 265 — 285 — 245; 285 — 225; 225 — 195 — 205; 275 — 165 — 175; 180 — 110 — 115. Otrobi: baški 96 — 98. Filci: baški beli brez vroč 320 — 325.

+ Budimpeštanska terminska borza (15. t. m.). Tendencija mlačna. Kuruza: za sept. 18.12 — 18.15, za maj 14.48 — 14.50.

BOMBAZ

+ Liverpool, 14. septembra. Tendencija stalna. Zaključni tečaji: za sept. 4.56 (prejšnji dan 4.56), za dec. 4.61 (4.62), za april 4.64 (4.67).

+ New York, 14. septembra. Tendencija stalna. Zaključni tečaji: za sept. 7.80 (7.73), za dec. 7.80 (7.81).

Ob grobu Savinčanke gospe Cilke Turnškove

Vransko, 15. septembra

Vest o smrti blage gospe Cilke Turnškove je bolešno odjeknila v vrstah njenih prijateljev in znancev, saj nismo mogli verjeti, da bo zahrbita bolezen pretrgala tej krepki ženi nit življenja mnogo pregodaj, preje nego je dopolnila 54 let.

Gospa Cilka je bila iz ugledne Apatove družine, vzgojena v strogo narodnem duhu, prava Savinčanka, ki ni poznala strankarskih bojov, ker se je takrat v Savinjski dolini v složen in skupnem delu gradil najtrdnjši jez proti nemškemu nasilju. Že v deklinskih letih je blagopokojna Cilka sodelovala in bila med prvimi v vseh narodnih društvih. Bila je soustanoviteljica tamburaškega društva v Sv. Juriju ob Taboru in ko je nastal preobrat v gasilstvu, kjer se je začelo s slovenskim poveljstvom in ustanavljanjem novih društev, je pomagala tem društvom v Kapli, Ojsterški vasi in Prekopi. Od ustanovitve pevskega društva »Vranska vila« je bila njena članica in kot sopranistka nastopala na vseh prireditvah, dokler je ni odvedel na svoj dom g. Franc Turnšek. Na njenem novem domu so se shajali neupogljivi narodni borci: rajni dr. Karba, sodni svetnik Rotner, dr. Pernat ter učitelji: Jakše, Vrabel, Bizjak in še mnogo drugih. Sledila je ustanovitev Sokola na Vranskem, oživela je po-

družnica CMD, ki je slovela takrat kot ena najboljših; — cvetelo je prav uspešno društveno in prijetno družabno življenje v Vranskem kotu.

Pričetek svetovne vojne tudi rajni Cilki ni prizanesel. Ostala je sama s štirimi otročki, njen mož pa je moral na fronto, ožigosan kot »p. v.« Trda življenjska borba za obstanek in pogoste hišne preiskave so to junako ženo samo utrdile. Usoda jo je kruto zasledovala in življenje jo je obsulo s kopicami nesreč. A ni klonila, ostala je enako ljubezniva nasproti vsakomur, zlasti pa smo se počutili prijatelji v njeni hiši kakor doma. Bila je vzor gospodinjice in je kot taka slovela daleč okrog.

Danes je ni več — za ljubljeno ženo žaluje soprog, za skrbno mamico plačajo otroci, gospo Cilko pa bomo pogrešali vsi, ki smo jo poznali.

V ponedeljek so položili na celjskem mestnem pokopališču zemeljske ostanke blagopokojne v pregodnji grob. Iz mnogih krajev Savinjske doline so prihiteli izkazati pokojni zadnjo čast in iz domačega kraja je bila zastopana skoro vsaka hiša. Mnogoštevilna udeležba pri pogrebu je pokazala, da si je ga. Cilka v teku zadnjih 10 let, ki jih je preživela v Celju, tudi tam pridobila mnogo simpatij.

Vsi, ki smo Te poznali, Te ne bomo pozabili nikoli! Snivaj mirno, draga Cilka, večni sen!

Obračun z noži

Slovenj Gradec, 13. septembra

Že delj časa je vladalo veliko sovraštvo med fanti iz Trobelj in Gradišča ter so bili v zadnjih mesecih med njimi prepripi in pretepi na dnevnem redu. V nedeljo okoli 14. ure pa je prišlo ponovno v neki gostilni v Slovenjem Gradcu med njimi do hudih prepripi. Edino odločno naslop gostilničarjevega sna je tedaj preprečil, da se niso fantje spopadli že v gostilni.

Ker pa sta brata Franc in Avgust Paradiž iz Trobelj še naprej izzivala, sta se 16. letni kmečki sin Franc Planinšek in 23 letni delavec Pavel Smolnikar, oba iz Gradišča pri Slovenjem Gradcu odstranila iz gostilne. Takoj za njima sta se podala na ulico brata Paradiža ter sta imenovana še dalje izzivala. Ker se Planinšek in Smolnikar nista zmirala za izzivanja, je Franc Paradiž ssekel suktnjo in hotel navalliti na prva dva. V tem trenutku je navallil na Paradiža z odprtim rožem Pavel Smolnikar in mu zadal dva vboda v hrbet in roko, nakar je še mladoletni Planinšek z nožem zabodel Paradiža v desno stran prsi in v roko. Kljub nevarnim ranam je tedaj tudi Paradiž potegnil nož, vendar je orožniška patrulja preprečila nadaljnje prelivanje krvi in odredila prvo Paradiža v bolnišnico. Paradiževe rane so zelo hude, vendar upajo, da bo ostal pri življenju. Planinšek in Smolnikar sta bila takoj oddana v sodni zapor. Posebno aretacija Smolnikarja je bila zelo dramatična in so pasantje morali pomagati spraviti upirajočega se pretepača na varno. Orožniška postaja vodi zelo vestno preiskavo ter bodo krivci za svoje divjaško početje prejeli zasluženo plačilo.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Duhovita muzikalna filmska komedija v slogu PASTERJA KOSTJEA
PREMIERA KINO MATICA 21-24 ob 16., 19.15 in 21.15 uri

DONJUANKE

Naši Sokoli na delu

Ljubljanski Sokol vabi svoje članstvo na 71. redni občni zbor, ki bo v soboto dne 1. oktobra ob pol 20. v društveni telovadnici v Narodnem domu. Hkrati vabi na članski sestanek, katerega sklicuje na ponedeljek 26. septembra ob 20. uri v društveni dvorani. Sestanek ima predvsem nalogo sestaviti kandidatsko listo za bodočo društveno upravo.

Sokol Sv. Peter v Savinjski dolini. Kraljev rojstni dan smo lepo proslavili. Na predvečer je gorel kres pri Sokolekem domu, na praznik pa smo se po maši zbrali v Sokolekem domu, kjer je bila prečitana spomenica in so bile razdeljene knjige. Za zaključek smo zapeli pesem sokolskih legij. — Prejšnjo nedeljo je bila IX. glevna skupščina našega društva. Delegat župe je bil dr. Klor. Delo v preteklem letu je bilo izredno živahno. Saj skoraj ni bilo meseca brez prireditve. Po večini je bila izvoljena dosedanja uprava s starejšino br. Edom Štribarjem na čelu.

Sokolsko društvo Šmarje pri Jelšah. Po kratkem premoru se je pričelo v šmarški krepki sokolski postojanki spet razbujeno življenje. V kolikor to zaradi pomanjkanja sposobnih in požrtvovalnih moči še ni popolno v tehničnem pogledu, se pa močno odraža marljivost celotne sokolske družine in pomenih funkcionarjev v dragih pamo-

gah društvenega življenja. Kraljev rojstni dan je društvo proslavilo na predvečer z bakladom po trgu in s proslavo v telovadnici. Tržanom na čast velja poudariti, da so bila vsa poslopja (razen dve izjem), lepo okrašena in razsvetljena. Sprevod ki so ga tvorili pripadniki vseh krajevnih nacionalnih društev in gasilci, pa so vsi pot spremljali navdušeni klci rednostno razpoložene prebivalstva. Izmed vseh odskov sokolskega društva je v zadnjem času pokazal največjo marljivost loterijski, ki se z vsi resnostjo pripravlja neodložljivo na javno žrebanje 25. t. m. v Šmarji. Srečke I. društvene efektne loterije so že razpečane po domovini, nabavljani pa so tudi že vsi glavni in manjši dragoceni dobinki v skupni vrednosti 75.000 din. Posebno pozornost vzbuja povsod tovarniško nov štiridesetni avto DKV, nič manj zanimanja pa ni za ostale glavne dobiteke: tovarniško novo motorno kolo DKW, šivalni stroj, kuhinjska oprema in drugi praktični predmeti, katerih je kar preko 200! Interesent za lepa darila, ki si sreč še niste nabavili, storite to takoj, sicer jih morate na dan žrebanja ne bo dobili. Ker je čisti dobitek loterije hlaščino namenjen le gradnji nove sokolske trdnjave, ki jo želi društvo šimpreje zgraditi, naj ne bo ostre, brata in prijatelja, ki ne bi vsaj s skromnim prispevkom podprl te plemenite akcije.

Higiena in politika

Angleški ministrski predsednik Neville Chamberlain ima navado, da se vsako jutro, preden odide v Downing Street, sprehodi po James Parku. Tu ga vidimo na takšnem sprehodu, ki jih ni opustil niti v zadnjih kritičnih dneh, v spremstvu njegove žene

Letno izgine več nego milijon ljudi...

V Ameriki je zločincem in zakonskega življenja sitim možem rešitev lahka

Zedinjene države nimajo obveznega prijavnega sistema. Če mistru Smithu v New Yorku iz kakršnega koli razloga ne prija več, se odpelje v San Louis, v Chicago ali San Francisco in tam začne lahko kot mister Miller novo življenje, ne da bi se kdo brigal za njegovo pravo ime. Človek bi menil, da se takšni primeri omejujejo potem samo na zločince in da so v splošnem redki. Toda statistika govori drugače. Lansko leto je v Zedinjenih državah izginilo n. pr. 1.100.000 ljudi.

Razlogi za takšno izgubljanje so najrazličnejši. Veliko vlogo ima tu nezaposelnost. Mnogi Američani so prevzeli v upanju na boljše čase razne obrotne obveznosti nase, ki jih potem ne morejo izvršiti. V stiski si marsikdo ne ve drugače pomagati, nego da svojim upnikom pobege. Menijo, da gre polovica vseh primerov na ta račun.

Izmed drugih izgine večina zavoljo sporov z družino. To so sinovi, ki hočejo drugače kakor očetje, hčere, ki so naštele v ljubezni na odpor staršev. Predvsem pa zakonski možje. Lansko leto je 130.000 zakonskih mož pobegnulo svojim ženam. Američanke so pač hude.

Velika organizacija, dalje policija in neštivilni zasebni detektivji se bavijo neprestano s tem, da bi izsledili begunce. Toda samo približno polovico jih najdejo. Četrtnina se vrne, kakor izkušnje uče, sama domov, zadnja četrtnina izgine zares. Če sta si begunec ali begunka omislila popolnoma novo ime in popolnoma novo zunanost, ni jih več videti. Kaj jo je odneslo?

Najbolj skrivnostna je nemara zgodba lepe Anaklete Augustinove. Osem let potem ko je izginila, jo je dala skrušena mati proglasiti za mrtvo. Nenadno se je Anakleta potem vrnila — a kmalu potem je izginila znova, tokrat za vedno.

Spomenik kralju Albertu

V Saint Adressu v Franciji, kjer se je med svetovno vojno mudil pokojni belgijski kralj Albert in kjer je imela istočasno svoj sedež belgijska vlada, so odkrili z velikimi svečanostmi kip v njegov spomin

Nemirna Palestina

Gasilci se trudijo, da bi pogasili zadnje plamene požara, ki ga je maščovalna roka zračila v skladišču pomaga nekoga židovskega trgovca v Jeruzalemu

Zgodnji zakoni proti ugrabitvam

Med reformami, ki jih je uvedel Kemal Atatürk, je bila tudi določba, da se smejo mladi ljudje poročiti šele od 18. leta dalje. Prej je bila navada, da sta se s privoljenjem staršev poročila veak deček in deklica celo tedaj, če še nista dopolnila 15. leta. Po neki statistiki turškega pravosodnega ministrstva se je število ugrabitev po Kemalovi reformi zelo zmanjšalo. Kar je zakon prepovedoval, so hoteli mladoletni zaljubljeni doseči v tujini, zato so pobegnili pogostoma, ne da bi starši kaj vedeli, v inostranstvo, kjer so se lahko poročili. Da bi številne pobege in ugrabitve zajele, je zaslota turška narodna skupščina sprejela paragraf, ki določa kot spodnjo mejo za poroko za moške 17. leto, za ženske pa 15. leto.

Bridge naj se prepove

Poslanci indijske province Sinda hočejo v zakonodajni skupščini predložiti zakonski načrt, ki naj bi igranje bridgea prepovedal. Pravijo, da se je zlasti med revnim prebivalstvom njihove province ta igra tako razširila, da pomeni že pravo kugo. Poslanci zamerijo tem revežem posebno to, da se vdajajo igralski strasti v javnih vrtovih.

Nil je prestopil bregove

In preplavl velikanska ozemlja kakor že deset let ne. Slika nam kaže, kako naporno delo ima neki sadjerejec iz bližine Heluana, ki mu je nasad popolnoma pod vodo, pri pobiranju pridelka

Ceste v Severni Karolini

Kolesnice iz lesa — Ceste, kjer se avtomobili ne morejo prehitevati

Nenavadne ceste imajo v nekaterih predelih severnoameriške države Severne Karoline.

Deželo pokrivajo tu na mnogih mestih globoke plasti peska, po katerem ne more voziti noben avtomobil. Navadne ceste bi tukaj tudi nič ne koristile. Zato polagajo pri gradnji cest nanje dve leseni tračnici ali prav za prav dva široka žleba kot kolotečini. Vsaka kolotečina je ob straneh obrobljena z drevesnimi debli in kolesa tečejo tako v dveh lesenih žlebah namesto po pesku. Avto, ki bi hotel drugo vozilo

prehiteti, mora potrpeti do kraja, kjer mu daje trdnjši teren možnost, da gre malo ob stran. Po peščenih viharjih, ki so v deželi pogosti, je treba cestne žlebe izprazniti peska. Navzlic raznim neprijetnostim je ta način gradnje avtomobilskih cest v Severni Karolini še najboljša rešitev prometnega vprašanja, posebno še zato, ker je najcenejša. Ta način gradnje spominja malo na stare Rimljane, ki so v strateško važne ceste v gorovju polagali isto tako kamenite žlebe za kolesa oziroma jih vsekavali v skalo.

Nova bolgarska armada

Izvežbanih rezerv ima še malo

»Polska Zbrojna«, znani poljski vojaški časopis, objavlja zanimive podatke o bolgarski armadi po njeni reorganizaciji. Po teh podatkih obsega bolgarska vojska 4 armadne zbornice, 10 divizij pešcev, 1 zbor divizij, 1 gorsko brigado in 3 konjeniške brigade. Izven divizijskega sestava je več polkov težkega topništva in pionirjev, dalje železniški polk in polk poročevalske službe. Brza divizija razpolaga s 300 oklopnimi avtomobili bivšega avstrijskega tipa in z dvema stotnjama italijanskih bojnih voz. Konjeniška brigada sestoji iz treh polkov in topniškega oddelka na ko-

njih. Motorizirano topništvo je oboroženo z italijansko 149-milimetrsko haubico. Bolgarska vojska šteje po reorganizaciji 108 pehotnih bataljonov, 30 konjeniških eskadronov, 78 lahkih in 24 težkih baterij. Povprečna številčna moč je 40.000 mož po zimski in 80.000 mož poleti. Število izvežbanih rezerv po mnenju poljskega lista zavoljo pogodbenih omejitev, ki so veljale še pred kratkim, ni veliko. Cenijo ga na 170.000 mož, število neizvežbanih mož pa na 250.000.

Meteorologija v službi gospodarstva

Vremenske napovedi imajo za mnoge gospodarske panoge neposredno korist, zato je uvedla nemška državna meteorološka služba poleg napovedovanja vremena po radiu, časnikih in telefonu tudi posebno elužo za poedine obrate. Trdke, ki so v množicem odvisne od vremena, dobivajo od službovalcev meteorologov proti primerni odškodnini telefonsko poročila, meteorolog jim daje tudi nasvete. V teh poročilih upoštevajo točneje krajevni položaj obrata in vremenske elemente.

Kakor poročajo gospodarski listi dobiva ta meteorološka posebna služba čedalje večji pomen, ker preprečuje škodo, ki bi nastala zavoljo vremenskih neprik, in divja proizvodnjo. Zato so oblasti sedaj pristojbine za to službo znižale na polovico, ker hočejo, da bi se žnjo koristilo čim več trdk. Vsaka napoved oziroma nasvet znaša 1 marko za stalno napovedovanje so določeni primerni pavšali.

Skočila iz šestega nadstropja in ostala živa

Veliko senzacijo je zbudil na Dunaju samomorilni poskus mladega dekleta, ki se je bila vrgla skozi okno svojega stanovanja v šestem nadstropju v globino. Zakaj je to storila, ni znano, padla pa je na dva ali tri metre visoko ogrodje pred hišo, ki je bilo navzgor zaščiteno z vrsto tenkih železnih palic. Te železne palice so delovale kot vzmeti in omilile sunek padca. Dekle si je pretreslo samo močgane, si zlomilo levo roko in si malo opraskalo kožo.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Avtomobil bivšega španskega prestolonaslednika

po nesreči, ki je njegovega lastnika veljala življenje. Avtomobil, ki ga je krmarila mlada Američanka miss Gaydanova se je zaletel, kakor smo poročali, v brzjavni drog. Grof Cavadonga, kakor se je imenoval bivši prestolonaslednik, se je ubil, dekle je bilo le lahko ranjeno

Turisti v električnem ognju

Grozoten naravni pojav v visokem gorovju

Italijanski listi poročajo o redkem naravnem pojavu, ki so ga opazovali nekateri turisti nedaleč od Fons de Fumour v Severni Italiji v višini 2500 m.

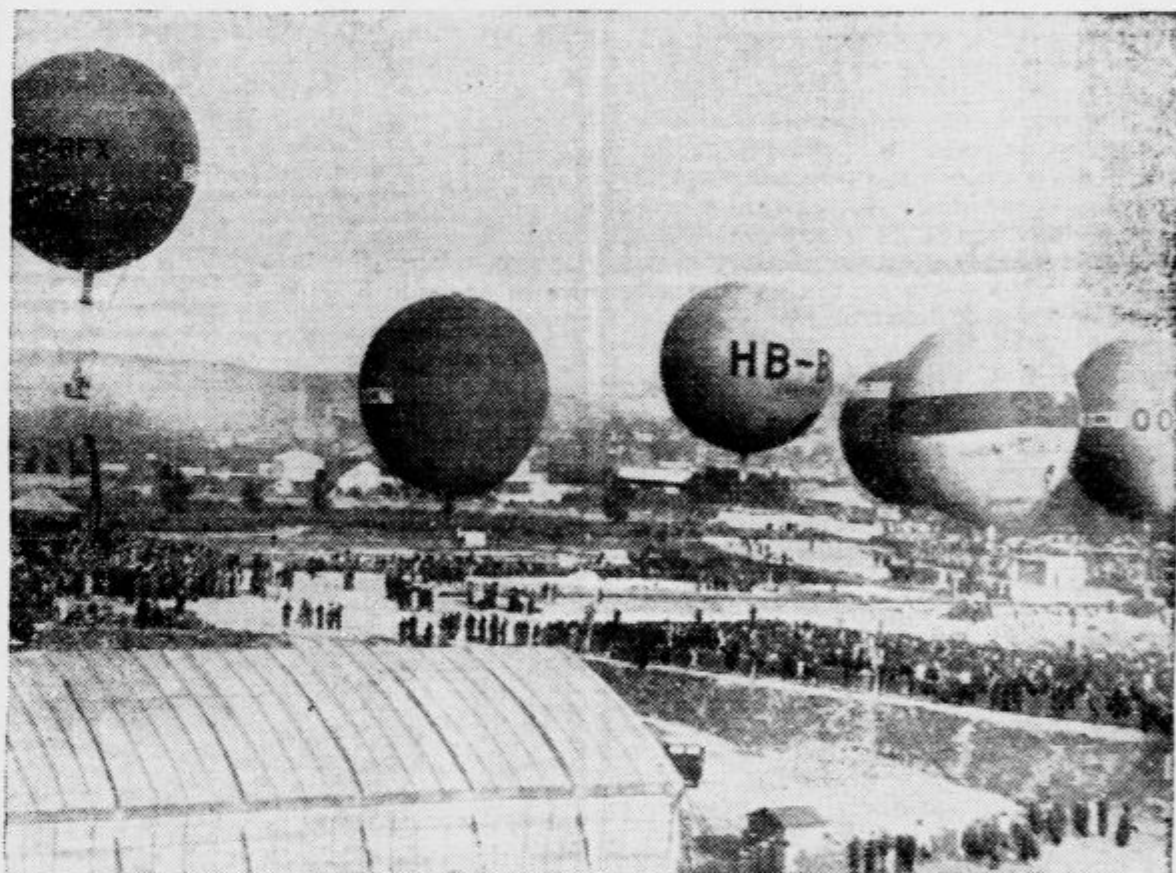
Ko je eden izmed planincev med hudim snežnim metežem za trenutek stopil iz gorske kočice, je opazil na bližnjem vršcu neko svetlobo, ki se je počasi premikala in ki so jo smatrali sploščka za znake kakšnega ponesrečenega turista. Planinci so odšli takoj na pot, da bi rešili domnevnega ponesrečenca. Bili so že precej daleč, ko so v svojo presenečenje opazili, da jim izžarevajo prsti čudne žarke, in tudi okrog glave so

imeli neke vrste svetniški sij. Močno se je svetilo tudi vsako golo mesto kože. Turisti si tega pojava niso znali prav razlagati, v znanstvenih krogih pa menijo, da so možje stopali preko kakšnega posebno magnetnega sloja. Človeško telo je postalo tu nekakšen električni prevodnik in je nastal pojav »ognja sv. Elije«, kakršnega so pogostoma opazovali posebno na vrhu ladijskih jamborov med nevihtami.

Filadelfijski župan pred sodniki

Proti mestnemu predsedniku Filadelfije so dvignili obtožbo zaradi 21 različnih prestopkov. Očitajo mu med drugim, da se je v uradu slebo obnašal, da namenoma ni dejal zapirati prepovedanih igralnic, da je na slepanski način zlorabljal policijo in gasilce ter da je vplival na priče. Z njim so obtožili 4 visoke policijske uradnike, nekega izsiljevalca in 142 zasebnikov. Sodišče je preiskovalo že leto dni zločine izsiljevalcev in zveze med mestnimi politikmi ter zločinci, preden se je odločilo za to obtožbo.

Devet balonov

se je dvignilo te dni v Liegeu v Belgiji, da izkoristijo ugodne zračne toke za polet nad celino. Domnevajo, da jih bo zaneslo v Nemčijo ali še dalje v Srednjo Evropo

Umor v Bukarešti

Pred nekoliko tedni so našli v Bukarešti v njenem stanovanju umorjeno bogato vdovo Ano Vizitio. Sum, da je ženo umoril, je padel na lastnika hotela »Grivitz« Rada Jonesca, ki je bil z umorjenko življenjsko dolga leta. Jonesca so prijeli, tajni pa je trdovratno, da bi bil imel kakšen opravke s to zadevo. Sedaj je preiskava ugotovila, da je vendarle kriv. Sicer ni sam morilec, najel pa je hotelskega boyja Jona Nedelca za umor bogate vdove. Nedelcu mu je nagrado 20.000 lejev in ko se je Nedelcu še vedno branil, je Jonescu prisegel, da se poroči z njegovo sestro, boy pa bo postal vratar. Ker je verjetno, da je v umor zapletena tudi Nedelcova sestra, so jo aretirali.

Ure padajo iz letal

Na novovrsten način preizkuša neka tovarna ur v švicarskem mestu Neuveville kakovost svojih izdelkov. Ob navzočnosti in pod nadzorstvom mnogih izvedencev je dala iz športnega letala metati svoje ure iz višine 200, 300, 500 in 800 m na tla. Izkazalo se je, da je kakovost njenih ur izvrstna, kajti čeprav so pri padcu na letališče v Dübendorfu na zunaj dobile kakšno poškodbo, so tekale dalje. Celot pri tistih urah ki so padle na asfaltno cesto in si pokvarile ohišje ter so jim kazale odskočili, je kolesje ostalo nepoškodovano. Ure te tovarne pa imajo nedrobljiva stekla in ohišje iz posebnega jekla, ki mu tudi močni sunki ne škodujejo mnogo. Fini notranji sestavni deli so zaščiteni s posebno konstrukcijo, da se ne morejo lomiti in kriviti.

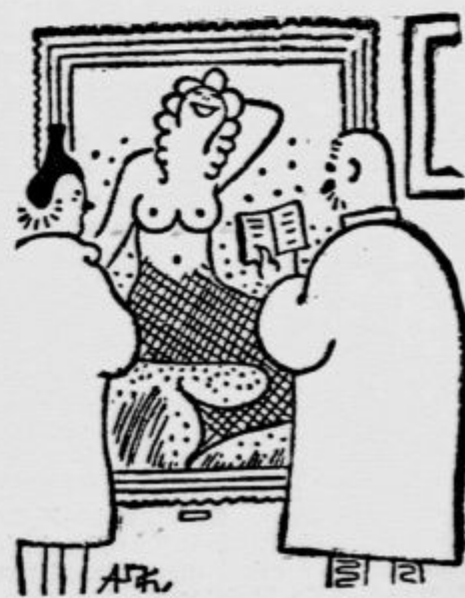
„Hudič belega človeka“

Vsako leto imajo domačini na otoku Cejlonu tradicionalne obredne ples, s katerimi izganjajo zle duhove. Letos se hočejo spraviti žreci in čarovniki na posebno hudega duha, na »hudiča belega moža«, ki je prispel na otok baje z ladjami belih mož. Smatrajo ga za odgovornega za vso kolero, črne kozje, kugo, možganska vnetja in druge bolezni, ki razsajajo letos na Cejlonu. Da ga preženejo, je treba še posebno budih čarov in ceremonij.

A NEKDOTA

Angleški državnik Fox je imel sitnega upnika, katerecu je bil dolan 300 funtov. Upnik ga je zaman obiskoval in zahteval vrnitev 300 gvinej. Do Foxa običajno sploh ni prišel, ker ga je že sluzabnik prej odpravil. Nekega dne pa mu je vendarle uspelo, da je došel do Foxa, ki je sedel baš ob mizi in prešteval znatno vsoto. Upnik je zahteval ta denar zase, Fox mu je pa dejal, da gre za častni dolg, ki ga mora poravnati do poldneva. Ker mož tega častnega dolga ni takoj razumel, mu je Fox dejal, da ga častna beseda bolj veže nego podpis pod zadolžnico, ki daje vendar dovolj jamstva. Tedaj je upnik raztrgal zadolžnico in dejal: »Saj je to rudi častni dolg!« Smeje se mu je Fox izplačal dolg.

VSAK DAN ENA

»Kako se imenuje ta slika?«

»Sirena.«

»Ah, in takšno stvar imaš na svojem tovarniškem dimniku? Sram bi te moralo biti!« (Svenska Dagbladet)

Kulturni pregled

Masarykova češkoslovaška knjižnica v Ljubljani

Stara ideja, da dobi Ljubljana Mestno slovensko knjižnico, se bliža uresničenju. Prvi oddelek nove javne knjižnice, ki bo obsegal češkoslovaško literaturo in nosil slavno Masarykovo ime, bo v doglednem času popolnoma urejen in izročen javnosti. Če otvoritev ne bo mogoča že za 28. oktobra, tedaj bo nova knjižnica slovesno odprta na Masarykov rojstni dan 7. marca 1939. Okrog 2000 izbranih čeških in slovaških knjig bo poleg informativne književnosti o Češkoslovaški v mednarodnih jezikih stalno na razpolago vsem, ki se zanimajo za bratski narod in njegovo državo. Ustanovitev te knjižnice je dogodek, ki je že sedaj vreden pozornosti.

Ideja slovenske knjižnice v Ljubljani sega že petdeset let nazaj. L. 1887. je za služni organizator češko-slovenske vzajemnosti Jan V. Lego ustanovil v Pragi Češko-slovensko društvo, ki naj bi med drugim osnovalo v Ljubljani, Mariboru in Celju slovensko knjižnico. To zamisel je 1. oktobra 1887. sporočil J. V. Lego pesniku Antonu Askercu, žal da so bile dejanske, posebej se finančne razmere močnejše od dobre in plemenite volje našega pravega prijatelja in njegovih sodelavcev. Zamisel se je pojavljala kot pobožna želja vedno znova, zlasti ob priliki odkritja Prešernovega spomenika v Ljubljani, ko so se v našem mestu zbrali številni slovenski kulturni delavci (iz Prage med drugim primator dr. Srb in pesnik Jaroslav Vrchlicky). Tedanji župan Iv. Hribar se je zavzemal za ustanovitev Mestne slovenske knjižnice. Ko je postal mestni arhivar pesnik Askerc, je mnogo proučeval to zasnovi, vendar do izvedbe ni prišlo. Šele pol stoletja po Legovi iniciativi je v glavnem po vnetem in smotnem prizadevanju češkoslovaškega konzula g. Mihoška stara ideja dozorala tako daleč, da bo kmalu smelo postati.

Neposredni povod za uresničenje te zamisli je dala lepo uspešna razstava češke in slovaške knjige, ki jo je priredila Jugoslov. češkoslovaška liga v Ljubljani oktobra 1. 1936. Zanimanje za to razstavo, takisto kakor drugi pojavi, na pr. obisk čeških jezikovnih tečajev, razmah JČ lig, povpraševanje po češkem tisku v naših kavarnah itd., je pokazalo, da prijateljevali med češkoslovaki in Slovenci ne koreninijo samo v iskrenih čustvih, marveč tudi v občutju tesnejše kulturne povezanosti, v tradiciji, v potrebi temeljitejšega poznavanja človek in Slovakov. Ko se je takrat po zaslugi lepega razumevanja češkoslovaških službenih krogov, zlasti prosvetnega ministrstva in v nemali meri čeških založnikov, zbralo v Ljubljani toliko število čeških in slovaških knjig, je g. konzul Mihoškovski sprožil misel, da se ustanovi na tej osnovi trajnejša institucija, t. j. Masarykova češkoslovaška knjižnica. Prasko prosvetno ministrstvo se je ob istem času bavilo s načrtom, da bi ustanovilo v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani informacijske knjižnice o češkoslovaški, v katerih bi združili vse priročnike in drugo literaturo, ki jo potrebujejo pisatelji, publicisti, novinarji in drugi, če se hočejo globlje baviti s češkoslovaško v Ljubljani sta s. obe akciji znašli na isti točki in ozi načrt se je lahko združil s širšim.

Medtem se je ustanovil poseben odbor za ureditev Masarykove češkoslovaške javne knjižnice pod častnim predstvom g. konzula Mihoškega in pod vodstvom predsednika g. univ. prof. dr. A. Krāla. Ta odbor je pritegnil k sodelovanju mestnega prosvetnega načelnika g. prof. dr. Molēta in kot strokovne sodelavce gg. dr. B. Krivica, dr. Tineta Debeljaka in B. Borka. Ob osebnem sodelovanju g. konzula Mihoškega in z marijivim prizadevanjem odborovnega tajnika, čl. učitelja g. Adolfa Polāka, se je izvršila po založniških katalogih izbira novih knjig, medtem ko so se pripravljene knjige — delno ostanki omenjene razstave — katalogizirale. Odbor je medtem zbiral sredstva in nabiral med čl. rojaki v naši banovini že dosedaj vel znesek, ki ga je izpopolnilo s svojim prispevkom še prasko prosvetno ministrstvo. Ker so češka založništva pokazala tudi v tem primeru vzorno razumevanje svojih kulturnih nalog in dovolila za Ljubljansko Masarykovo knjižnico znatne popuste, bo mogoče nakupiti pred otvoritvijo za kakih 50.000 din čeških in slovaških knjig, tako da bo število knjig lahko zaokroženo na 2000 vezanih in katalogiziranih izvodov. Duplikati, ki so se nabrali, bodo tvorili podlago za čl. knjižnice v drugih naših mestih.

Prasko ministrstvo prosvete, v katerem posveča tej akciji posebno skrb g. min. svetnik Antonin Beringer, znan tudi kot generalni tajnik JČ lig, je že ob združitvi ljubljanske in prške akcije zahtevalo, da bodi last in uprava knjižnice izročena pravni osebi. Medtem se je s strani kulturnega odbora ljubljanske mestne občine začela akcija za ustanovitev najprej komunalne, nato pa javne mestne knjižnice. Že pred svetovno vojno je ljubljanska občina zbrala na magistratu lepe knjižne zaklade. Posebno dobro so zastopana periodika iz Goriške in Primorske, dalje nekatera iz Amerike, tako da je tu zbran material, ki ga pogreša celo sedanja Vseučilišna knjižnica. Občinska knjižnica šteje okrog 5000 zvezkov in je sedaj namenjena v preurejenih prostorih Aueršpergove palače. Načelnik dr. Molē je glede na to knjižnično podlago dal iniciativo, da naj mestna občina ustanovi vse-slovensko javno knjižnico — prvo te vrste v Jugoslaviji — in tako uresniči staro zamisel Jana V. Lega. Ta predlog je bil simpatično sprejet in kulturni odbor je storil svoj sklep 23. novembra lani. Budžetni razlogi pa so izvedbo onemogočili. Poleg tega je za mestno slovensko knjižnico potreben znanstveno kvalificiran knjižničar z osebjem. Vse pa kaže, da je zadeva na dobri poti in če bo mestna občina občina izvršila nadaljnje, zlasti finančne korake, bo Mestna slovenska knjižnica realizirana.

S to akcijo se je naposled združila akcija prej omenjenega odbora. G. konzul Mihoškovski in g. župan dr. Adlešič sta se v načelu sporazumela, da prevzame mesto Ljubljana Masarykovo češkoslovaško knjižnico kot prvi oddelek Mestne slovenske knjižnice. Po vsej verjetnosti bo skrbel za nadaljnje razširjenje Masarykove češkoslovaške knjižnice poseben kuratorij. Vsekako stoji Legova pol stoletja stara zamisel pred uresničitvijo in slovensko-češkoslovaški kulturni stiki dobe ne samo nov viden znak svoje trdnosti, marveč tudi novo ognjišče nadaljnjega dela v duhu starih preizkušenih tradicij.

Zapiski

Masarykovi spisi na Daljnem Vzhodu. »Prager Presse« je priobčila 13. t. m. pregled prevodov Čapkovskega spisa »Hovory s Masarykem« v tuje jezike. To delo je bilo doslej prevedeno v nemški, angleški, madžarski, ukrajinski, francoski, estonski, slovenski, hrvaški in kitajski jezik. Zanimiv je kitajski prevod. Izšel je 1. 1936 v Sanghaju. K. Čapek je v kitajščini označen kot »Ša-po-ke«, Masaryk pa »Ma-sa-li-ko«. V »Lidovih Novinah« z dne 14. t. m. pa poroča Jaromir Doležal, da je že 1. 1933 izšel kitajski prevod Masarykovega spisa »Svetovna revolucija«. Masarykovo ime je tu označeno »Ma-sa-ko«. Obstoje tega prevoda je bil doslej češki javnosti in celo specialistom za masarykiana povsem neznan.

»Iz Novega sveta« se imenuje pesniška zbirka, ki jo je pravkar izdal v Clevelandu (Ohio) najznamenitejši pesnik ameriških Slovencev Ivan Zorman. Kratko opremljena knjiga šteje 112 strani. K tej novi zbirki našega ameriškega pesnika se bomo ob priliki še vrnili s podrobnejšim prikazom, danes jo samo vpisujemo v kroniko slovenskega slovstvenega dogajanja.

Zaljubljeni Danka Angjelinovića »In memoriam T. G. Masaryka« je izdal v slovaškem prevodu kot spomin na 14. september 1938 vneti prevajalec dr. Vojtech Měrka. Isti prevajalec je objavil v nitranskem kulturnem mesečniku »Slovenská brázda« (14. septembra) izbor iz lirike Danka Angjelinovića, ki obsega prevod petih pesniških ter poleg pesniškega alika tudi kratek oris njegovega življenja in dela. V navedeni številki »Slovenske brázde« je nadalje izšel članek Jožeta Boháča »Iz življenja jugoslovenskega kralja Petra II.« in dr. Měrke prevod članka dr. Vladimíra Dvorníkovíča o Tolstoju.

Ob jubileju »kraljeve rožice« (Daphne Blagayana Freyer) prinaša najnovejši »Planinski vestnik« članek inspektorja Jos. Westra z zanimivimi podatki k zgodovini domače botanike. Čvetki grofa Blagaye je posvečena tudi črtica R. E. »V carstvu kraljeve rožice«. V istem zvezku sta objavljena turistična poltopisa »Čez Črni vrh na Visokoc« (dr. J. C. Oblak), »Po vrhovih Velike Kaple« (M. Zalokar), oba lepo ilustrirana. Razen teh prinaša zvezek še krajša prispevka Pavla Kemperleta in Pavla Kunaverja ter razne zapiske in vesti.

»Matica Srpska« bo imela 2. oktobra t. l. redni občni zbor. Ta najstarejša srbska kulturna organizacija izdaja še vedno svoj znan »Letopis Maticе Srpske«, dalje društveno glasilo »Glas M. S.« in »Godišnjak«. Med novimi izdajami napoveduje periodiko »Narodna čitanka M. S.« Za l. 1938-39 pripravljajo novosadska matica nekatere znanstvene publikacije, med njimi knjigo »Arhivska gradnja o Savi Tekeliji i njegovoj porodici«, ki jo sestavlja prof. Aleksa Ivč. Razpisala je tudi natečaj za zgodovino Vojvodine od najstarejših dni do 1. decembra 1918 in za knjigo: Kako živi naš kmet v Banatu. Bački, Baranji in Sremu. Še letos namerava izdati prevod Čapkovskega »Razgovorov s Masarykom«, ki so med tem že izšli v latinici v Zagrebu, ustanavlja pa biblioteko slovaških pisateljev in Biblioteko jugoslovenskih pisateljev.

Arhivi pariške Bastille v Leningradu. Za prihodnje leto pripravljajo v Leningradu veliko razstavo, posvečeno 150letnici zavzetja pariške Bastille. Ob tej priliki je prišlo na dan malo znano dejstvo, da se nahajajo v leningrajski knjižnici arhivi Bastille, ki jih je rešil pred uničenjem tedanji svetnik ruskega poslanstva v Parizu Dubrovski. Ruski diplomat je bil prisoten pri zavzetju Bastille in je s svojimi služabniki pobral papirje, ki jih je metala skozi okno razjarske množice. Med ohranjenimi listinami so tudi nekatera zaplenjena literarna dela, ki so zaradi tega ostala vse do danes neznana.

S P O R T

Podsavetno prvenstvo I. razreda

Reka bo imela v gostih Svoboda, Jadran pa moštvo gorenjske metropole

Na igrišču Reke bo v nedeljo srečanje, za katerega izid ni mogoče postaviti pravih nikalnih prognoz. Obe moštvi sta namreč v 2. kolu priredili svojim somišljenikom nemajhno presenečenje. Svoboda je v žilavi borbi odpravila resnega kandidata za prvo mesto, Marsa, Reka pa je prav brez potrebe pustila obe točki šiškarjem. Kako bo v nedeljo? Svobodaši računajo, da so v stalni formi. Rečani so pa tudi optimisti, vsaj za to srečanje; verujejo v naš stari pregovor — enkrat eden, enkrat eden!

Jadran — Kranj bo brez dvoma najzanimivejše srečanje 3. kola in bo na igrišču Jadrana. Kranj hoče za vsako ceno obržati lanski položaj in ponoviti lanski uspeh

na Jadranom, ko je domačim odvzel točko in jih izločil iz ožjega podsavetnega tekmovanja. Kranj goji lep nogomet, povezan s tehničnimi finesami, je borben in neuklonljiv. Jadran se to pot predstavi prvič domači publik, ne misli pa poceni oddati točk, da dokaže vsem in vsakomur, da si je 4 točke, ki jih je prinesel iz Jesenice, prav pošteno zaslužil. Jadran goji povsem različen sistem od »Gorenjcev«, ki je na najprimernejši za prvenstveno borbo. Znan je kot borben in nepopustljiv, moštvo, s katerim ima sleherni težko delo. V moštvi ni izrazitih prvotvornih moči, pač pa predstavljajo celoto, ki povsod dela enakomerno.

Razpis gorske moto-dirke na Rašico

Moto ŽSK Hermes priredi dne 18. septembra 1938 gorsko motociklistično dirko na občinski cesti iz Sred. Gamelj v vas Rašica.

Dirka se po pravilniku FICM in MSKJ ter In. Sp. Reg. Pričetek ob 14.30. Dolžina proge je 1.860 m. Dirka se za klubsko gorsko prvenstvo in so kot konkurenti dopuščeni člani Moto Hermesa, ostali motoristi lahko vozijo izven konkurence, a se s tem avtomatski podvržejo vsem ostalim točkam tega razpisa.

Dopuščeni so vsi turni in sportni motorji, ki bodo vozili v kategorijah: a) motorji do 125 cm, b) turni motorji brez olja do 350 cm, c) sportni motorji do 350 cm, d) sportni motorji nad 350 cm. Ako se prijavi dovolj motorjev, lahko vodstvo dirke šteje kategorij razširi.

Vsako vozilo mora biti opremljeno z dvema, samostojno delujočima zavorama. Člani kluba Hermes so prijavnine prosti, ostali po din 10. Čas prijave pri vodstvu dirke do 16. t. m. zvečer pri »Sestici«, pozneje prijavi dvojna.

Starta se v časovnem razdobju 2 minut. Pregled vozil bo v nedeljo ob 11.30 na startu. Trening bo v nedeljo do 11. ure ob upoštevanju cestno-policijskega reda.

Za dosežena mesta prejmejo zmagovalci okusne diplome oziroma plakete ter darila v naravi, ki jih stavijo na razpolago prijatelji kluba. Razglasitev doseženih mest in razdelitev pripadajočih nagrad po dirki v gostilni Maček v Sp. Gameljah, diplome in plakete se razdelijo po Grajski dirki v Ljubljani. Prireditelj odklanja vsako odškodnino in moralno odgovornost za ev. posledice dirke. Vsa vozila mora sam skrbeti za lastno zavarovanje in je sam odgovoren za vsako komurkoli povzročeno škodo. Protesti se vlagajo po saveznem pravilniku pri vodstvu dirke, ki bo v gostilni pri »Majerju« v Sred. Gameljah. V slučaju slabega vremena se dirka preloži na 25. sept. t. l.

Sportni komisarij: ing. Karl Jax in Karol Hribernik st.

Moto Hermes, Ljubljana.

Zanimanje za dirko na Rašico

Za nedeljsko motociklistično dirko Srednje Gamelje — Rašica vlada med motoristi naravnost izredno zanimanje. Rašica pa je tako rekoč pred nosom. Opozorjamo, da nosijo prireditelji dirke vse stroške za bencin in za celodnevno prehrano za vse vozače.

Prijave sprejema odvetniška pisarna dr. Campe, Aleksandrova c. 4, oz. vodja dirke g. Rupena Ivan, trdka Rupena-Lutz v Šiški.

Trening bo v nedeljo med 9. in 11. ceta pa bo brezpogojno zaprta točno ob 14.30.

Vabimo motoriste bližnje in daljne okolice na obilen poset, ljubljanske izletnike opozarjamo na to prireditelje, katerim bo omogočeno združiti izlet in udeležbo na prireditvi — gorski motorni tekmi, Herma — se morajo brezpogojno udeležiti

SK Jadran. Drevi ob 21. članski sestank vseh nogometašev pri Sokliču v Trnovem. Zaradi važnosti prosimo točnosti! S. K. Reka. Drevi ob 20. seja upravnega odbora v gostilni Oblak, Tržaška cesta. Z. S. K. »Hermes« (Motosekcija). Drevi ob 20. redna odborova seja pri »Sestici«. Ker bodo obravnavane podrobnosti o nedeljski dirki na Rašico, naj se seje vsi gg. odborniki, kakor tudi ostalo članstvo, kateremu so bile dodeljene kakršnekolik funkcije, sigurno udeležijo. Istočasno sprejem prijav vozačev.

Iz Julijske krajine

Pred teritorialno preureditvijo tržaške škofije

Msgr. Santin, novi tržaški škof, se še ni do dobra razgledal po svoji novi čredi, ko so se od vseh strani že pojavili predlogi, kako naj bi se uredile razmere v škofiji, da bi čim bolj odgovarjale težnjam fašistične stranke in oblasti, ki jim je novi škof obljubil vse svoje sodelovanje za dosego skupnih nacionalnopolitičnih smotrov. Med najzanimivejše nove načrte spadajo nedvomno predlogi, ki jih je objavil tržaški »Piccolo« v okviru daljšega poročila o sedanji teritorialni ureditvi obeh združenih škofij, tržaške in koprške. Namen poročila je jasen: ukinito naj bi se nekatere sedanje dekanije, ki imajo svoje sedeže v krajih, ki niso obenem tudi podeželska politična središča, a zato ustanovile nekatere nove, kakor v Miljah in Sežani.

Tržaška škofija obsega sedaj 11 dekanij s 101 župnijo in 25 kaplanijami, z njo združena koprška škofija pa 4 dekanije z 22 župnijami in 4 kaplanijami, in sicer tržaška dekanija (12 župnij + 2 kaplaniji), opensko (6 + 1), tomajsko (6 + 5), postojnsko (15), dolinsko (8 + 6), oprtalsko (6 + 3), umaško (8 + 4), buzetsko (11), pazinsko (11 + 3), pičansko (8 + 2), keržansko (10), koprsko (4), krkavsko (7), opsko (7 + 1) in piransko (4 + 3). Iz Piccolovega poročila izhaja, da bi bilo treba preurediti tomajsko, dolinsko, oprtalsko, umaško, krkavsko in opsko dekanijo, posebno pa prvo, drugo in poslednjo med njimi.

Predvsem bi bilo treba premestiti sedež sedanje tomajske dekanije v Sežano. Novi sežanski dekaniji pa naj bi se potem pridružile vse župnije dolinske dekanije, kar jih leži na Krški planoti, tako da bi obsegala poleg tomajske, repentbarske, avberske, povirske in sežanske, še podgorsko, divaško, rodiško, petrinjsko in gročansko župnijo in pripadajoče kaplanije. Dolinska dekanija naj bi se obče ukinita, njene preostale tri župnije s pripadajočo boljunsko kaplanijo pa pridružile novi dekaniji, ki naj bi se ustanovila v Miljah in Tržaškem zalivu. Ukinita naj bi se končno tudi dekanija v Ospu. Nekaj njenih župnij bi v takem primeru pripadlo novi miljski, nekaj pa buzetski dekaniji. V oprtalski, umaški in krkavski dekaniji pa naj bi se menda položaj tako uredil, da bi jim bili za dekanije v resnici župniki v teh krajih, ne pa da bi bili njihovi sedeži v Bujah, Novem gradu odnosno v Koprju, kakor je to sedaj.

Samo po sebi je razumljivo ne glede na vse ostale namene, ki naj bi se dosegli s tako preureditvijo tržaške in koprške škofije, da bi bil dekan na Tržaškem Krasu s sedežem v Sežani nenehoma pod vplivom tamkajšnje družbe in političnih veljakov. Dekanija v Miljah pa bi prešla povsem v druge roke, ker je župnija v tem obalnem kraju že od nekdaj povsem izven kroga vsega bližnjega in daljnega miljskega zaledja. Sodeč novega škofa po njegovih nazorih in dosedanjih delih, ne bo ostal nedostopen za take načrte. Zato je treba tudi računati z njihovo izvedbo ali pa vsaj s podobno teritorialno preureditvijo obeh združenih škofij, pa čeprav v Piccolu »menjeni načrti niso bili podani v konkretni obliki, nego le kot izraz mnenja poznaveca razmer, ki si je pa postavil povsem določen smoter, da namreč te razmere popolnoma izprevrne. A najbrž tudi še ni vsega povedal, kar mu je pri srcu, da bi mu morda kdo že od vsega početka vendarle ne skvaril vseh njegovih zasnov.

Drobne novice

O izpremembi v vodstvu »Popola di Trieste« smo bili naknadno obveščeni, da je dosednji ravnatelj lista Michele Risolo podal ostavko na svoje mesto, vendarle v zvezi s kampanjo proti židom, ker je njegova žena židovskega rodu. Nekaj dni do prihoda novega ravnatelja Barbierija v Trst, je še vodil list. Tedaj je objavil seznam židovskih elementov, ki so se deloma že umaknili ali pa bi se še morali umakniti iz javnega življenja in z vodilnih mest posameznih večjih podjetij. Na ta seznam smo opozorili pred dnevi in v njem je bilo v zvezi z židovskim problemom tudi ime Francesca Giunte, predsednika »Jadranskih« ladjedelnic.

Delavske knjižice. Z dekretom iz leta 1935 so bile uvedene posebne delavske knjižice. Leto dni pozneje so bile omejene na industrijski delavstvo, a nekatere vrste industrijskih delavcev, kakor oni, ki so bili zaposleni pri javnih delih, zdraviliščih

in kopalnicah, pri prevoznih podjetjih, v ladjedelnicah itd., jih tudi še doslej niso imeli. V kratkem pa bo izdan nov dekret, po katerem bodo morali imeti vsi delavci delavske knjižice, ki jih bodo prejeli brezplačno.

Pulj dobil svojo radijsko oddajno postajo. Pred kratkim smo opozorili na zahtevo puljskih fašistov in še posebej njihovega glasila »Corriere Istriano«, da se v Pulju iz povesnih političnih razlogov zgradi radijska postaja. Kakor sedaj poroča omenjeni list, so se pripravile za gradnjo te postaje priče in je bil puljskemu prefektu že predložen njen podrobni tehnični načrt.

R A D I O

Podrobne sporede vseh evropskih radijskih postaj in obilo zanimivega branja dobite v tedniku za radio, gledališče in film »NAS VAL«, Ljubljana, Knafljeva ul. 6.

Sobota, 17. septembra

Ljubljana 12: Pester spored s plošč. — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Koncert Radijskega orkestra. — 14: Napovedi. — 18: Za delopust igra Radijski orkester. — 18.40: Socialno skruštvo v Ameriki (gdč. Zlata Pirnatova). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Pregled sporeda. — 20: Ob 20letnici osvobodjenja: Preko Daljnega vzhoda v osvobodeno domovino (g. Jakob Grčar). — 21: Prenos Verdijeve opere »Falstaff« iz Rima. V odmorih napovedi in poročila.

Beograd 15.45: Narodna glasba. — 17.20: Koncert orkestra in solistov. — 20: Pester spored. — 22.15: Godba za ples. — 22.45: Orkestralni koncert. — 23: Laska glasba orkestra in solistov. — 21: Prenos Verdijeve opere »Falstaff« iz Turina. — 22.15: Koncert češke glasbe. — 22.20: Ples. — 22.45: Iz opretil in zvočnih filmov. — 23: Pester spored. — 23.15: Laska, komorna in plesna muzika. — 19.30: Flava in oboa. — 20: Pesni in plošče. — 21.45: Laska in plesna muzika. — 22.30: Nadaljevanje koncerta. — Dunaj 12: Orkester. — 16: Urica razvedrila. — 18.15: Zborovsko petje. — 20.10: Pester glasbeni spored. — 21: Zvočna igra. — 22.30: Mali orkester in solisti. — 24: Zlataven spored. — Berlin 19: Za zabavo. — 20.10: Skrajšana Puccinijeva opera »La Bohème«. — 22.45: Laska in plesna muzika. — 2.00: Nočni koncert. — München 19: Plošče. — 20.10: Pester spored. — 22.20: Sobotni ples. — 24: Laska glasba. — Stuttgart 19: Opereta, zvočni film, kabaret, ples. — 20.10: Veliki orkester in pevci. — 22.30: Kakor München. — 24: Plesni orkestri. — 2.00: Nočni koncert.

MAGNEZIJA SAN PELEGRINO

Kdor trpi zaradi glavobola, pomanjkanja teka, želodčnih krčev, temu priporočamo penne se MAGNEZIJO S. PELEGRINO (znamke Prodel), ki ugodno učinkuje in desinficira črevesje.

Dobi se v vseh lekarnah v skaticah, vsebujejočih eno dozo, z ali brez okusa po janežu.

Prodajna cena din 6.—

R. S. br. 27283-25/X 1935 I.

Potrti globoke žalosti obveščamo vse sorodnike, prijatelje in znanca, da nas je včeraj dne 14. septembra 1938. ob 19. uri po kratki a mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere zapustila naša preobna in zlata mamica, stara mamica, gospa

ANA KANOBELJ

roj. REBEC

VDOVA PO ZEL. KANCELISTU

Preblogo pokojnico spremimo v petek 16. septembra 1938. ob 4. uri popoldne iz mrtiške veže Stara pot št. 2, na njeno zadnje bivališče pri Sv. Križu.

Ljubljana, Trst, Gorenje, dne 15. septembra 1938.

Zaljubljeni:

HERMAN, FRANC, sinova; PAVLA, hčerka in ostali sorodniki.

JACKSON GREGORY:

HČI SOLNCA

Roman.

Njegova naloga je bila, da skrbi zanjo in bedi nad njo; kako bo to opravil, ni bila njena stvar. Tako sta šla dalje. O prvi priliki sta zapustila kanjon, se s trudom prebila preko nizkega hrbita ter drsela se v kotlinalo v sosednjo grapo navzdol. Na dnu sta prišla do vode. Drobni curek izvirkal, ki je napajal reko v dolini. Drug ob drugem sta legla na zemljo in pila. Potem sta sedla drug drugemu nasproti in se drug drugemu zazrla v oči.

»Betty« je na lepem spregovoril Jim, »vražje dekle ste!«

»Da sem res?« je vprašala. V njenem glasu je razbrala, da je vesela njegovega poklona.

»Nisva še tako daleč od farme, kakor bi si želele«, je nadaljeval. »Precej časa nama bo treba, da si poiščeva primerne bivališča, predvsem pa morava ostati v bližini vode.«

Betty se je strinjala z vsem; če bi bilo po njenem, bi si bila želela vsaj kakšnih tisoč milj daleč stran, a treba se je bilo sprijazniti s položajem. Ta njena pripravljenost, vdati se vsemu, čemur se ni bilo mogoče izogniti, ne da bi bila samo po tožila o svoji usodi, ga je bila navdala z občudovanjem.

58

»Ogledati se morava torej za kakšnim mestom«, je rekel Kendrick in vstal, »kjer bova lahko prebila dan, morda tudi nekaj dni.«

Zdaj je tudi Betty plaho stavila svoj predlog, kakor da skoraj nima pravice do besede:

»Tamle gori« — pokazala je proti grebenu, ki je temno štrlel proti nebu — so pripravne čeri, pa do vode ni daleč. Pod skalami bi se našlo dobro zavetje. In od zgoraj bova lahko gledala v dolino, da vidiva, kaj se godi.«

Sam sebi si je na tihem priznal, da ji doslej ni bil pravičen. Trenutek je strmel vanjo, potem pa je kratko dejal:

»Pravi!« Vnovič sta pila, nato pa sta se začela vzpenjati kvišku.

In Betty je kakšno uro pozneje v resnici našla zavetje, v katerem sta se sklenila naseliti. Kendrick je pravkar plezal preko strmega peščenega plazja, ko ga je od spodaj dosegel Bettyn glas.

»Meni se zdi, da sem našla«, je tiho rekla in glas ji je bil poln zmagovalstva. »Pridite doli. Tu je velika jama, skrita med grmovjem. Sama je ne bi rada šla raziskovat — človek ne ve, morda je medved, kača ali kaj podobnega v njej.«

Spustil se je po strmini do nje. Stala je na majhni ravni skalnati polici. Z obema rokama je držala svoje krilo, glavo pa je nagnila naprej in skušala s pogledom prodreti gosto temo. Od daleč je videl grmovje, a ni videl jame, o kateri je go-

vorila. Bila je torej v resnici varno skrita. Navpična zev je držala v skalo, razpoka, kakršne nastajajo pogostokrat, kadar se ogromne skalne gmote po dolgem ločijo druga od druge. Ko je bila zemlja nekoč zdavnaj v gibanju, se je razpoka razširila; gora se je razcepila na dve orjaški polovici, ena izmed njiju je bila nekoliko odstopila in zdaj sta iz davnih dni stali tako druga kraj druge. Kendrick je s težavo zlezal v odprtino. Znotraj se je prostor zasukal v stran; kakšnih dvanajst korakov se je tipal dalje, potem pa je naletel na skalo, ki mu je zavirala pot. Stisnil se je mimo nje in opazil, da se razpoka od tod obrača v nasprotno smer in da se širi, dokler ne doseže širine kakšnih šestih čevljev. Kako daleč utegne odprtina segati v goro, ni vedel. Vrnil se je po Betty, ki je čakala ob vhodu.

»To bo nekaj kakor nalašč za naju«, je dejal. »Le kar v glavo mi ne gre, kako ste mogli odkriti to luknjo.«

»Grmovje rase tu čisto tik skal«, je pojasnila Betty. Pa sem menila, da bi se lahko skrila za njim, na drugi strani pa bi naju varovalo skalovje. Tako sem naletela na odprtino.«

»Zrak ima dovolj dostopa, hladno in čisto je tudi«, je nadaljeval, »ničesar boljšega bi si ne mogla želeli.«

»Stene so tako blizu druga ob drugi«, je šepnila Betty in se rahlo zdržnila. »Človeku je, kakor bi ga utegnile stlačiti med sabo.«

»Po nekaj korakih je prostor malo širši.«

Sel je prvi, in ko je prišel spet do skale, se je stisnil mimo.

»Odtod drži na desno, kakšen ducat ljudi bi imelo prostora dovolj.«

Betty se je podvzela in mu stopala tesno ob strani. Zaman je skušala prodreti temo. Samo s tipom je razpoznavala steno in tla.

»Tema je tu, kakor v rogu«, je rekla. »Rada bi, da bi napravila luč.«

Za trenutek je tiho obstal.

»Morda smeja tvegati poizkus«, je rekel zamišljen. »Vijuge, ki jih dela hodnik, bodo najbrž preprečile, da bi kakšen žarek svetlobe prišel na plano. Pojdiva še malo dalje.«

»Postojte tu«, je rekel Kendrick. »Držite se blizu stene. Tu je vžigalica. Jaz pojdem nazaj do vhoda, da pogledam, ali se luč vidi od zunaj.«

»Samo hitro opravite«, je odvrnila Betty. Spet se je zdržnila od strahu. S svojo roko je poiskala njegovo in vzela vžigalico.

Razumel je njena čustva. Pohitel je nazaj. Ko je imel zavoje za seboj, ji je zaklical, naj prižge, in stopil do izhoda. Tako tiho je bilo vse, da je slišal, ko je vžigalico podrgnila ob podplat svoje sandale. Niti žarek svetlobe ni segel do njega.

»Ste prižgali«, je vprašal.

»Da, niste ničesar videli?«

»Prav nič. Počakajte še trenutek. Prinesel bom malo kuriva.«

Pustila je, da je vžigalica dogorela do kraja. Potem je sapo zadrževala čakala v temi. Olajšana je zavzdihnila, ko je čula, da prihaja.

Vzajemna posojilnica r. z. z o. z. v Ljubljani — Miklošičeva cesta 7

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge à 4% do 5% po dogovoru. — Nove vloge in stare vloge izpod 5.000 Din se na zahtevo vsak čas v celoti izplačajo. — Nedvigljene stare vloge izpod 5.000 Din se bodo smatrale s 1. majem 1938 za nove vloge. VZAJEMNA POSOJILNICA DAJE KRATKOROČNA POSOJILA.

Pred 25 leti so prišla v svet prva Zeiss-Punktal stekla. Na podlagi novih znanstvenih preračunanj so bila to prva stekla za očala z na las natančno izdelavo in to v vseh močnostih z sferično, astigmatično in prizmatično učinkovitostjo. Slabovidnim nudijo ta stekla do sedaj nedosegljivo veliko vidno polje s točnim pogledom v vse smeri. S tem pa so si Zeiss-Punktal stekla pridobila tako velik sloves. Mnogo milijonov stekel za očala je izšlo iz Zeissovih tovarn, da tako služijo slabovidnim ljudem, boljše kot je bilo to pred tem mogoče. — Prednosti teh Punktal stekel so lahko deležne tudi Vaše oči. Zato zahtevajte izrecno Zeiss-Punktal pri Vašem optiku.

ZEISS-PUNKTAL najpopolnejše steklo za očala

Cena ni veliko višja od mnogo drugih zbočenih stekel.

Dobava v specialnih trgovinah z optiko.

Tiskana pojava »Punktal« dobite brezplačno pri CARL ZEISS, JENA, in pri generalnem zastopniku M. PAVLOVIĆ, Beograd, Mil. Draškovića 9. poštni preinac 411.

MALI OGLASI

Službo dobi

Hotelsko kuharico za takoj, iščem. Ponudbe na hotel Koklič, Novo mesto. 21915-1

Dobro kuharico

za Albanijo (Tirana) — sprejme avstrijski oficirski zakonski par. Začetni plača 700 din. Nujne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Albanica«. 21857-1

Službe išče

Brivski pomočnik pričen, mlad, dober delavec, vojašine prost, z znanjem nemščine, išče službe za takoj. Cenj. ponudbe s točnimi podatki na ogl. odd. Jutra pod »Pridena«. 21957-2

Zobozdravniška

asistentka z enoletno prakso, išče službo pri zobozdravniku. Gre tudi na deželo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21801-2

Mlado dekle

najtiš Gorenko, pošteno in snažno, sprejme maločlanska družina. Ponudbe pod »lepo postopanje« na ogl. odd. Jutra. 21919-2

Zasluzek

Vse vrste tekstov prevaja s slovenskega na srbohrvatski odlični poznavalec obeh jezikov, — po najzmernejši ceni. Ponudbe pod šifro »Odlični poznavalec« na ogl. odd. Jutra. 21818-3

INSERIRAJ

V »JUTRU«!

ČAJNO MASLO

iz pasterizirane smetane dobavlja

E. Vajda, Čakovec

telefon 59, 60, 33. Brzroj. Vajda, Čakovec.

Izgubljeno

Izgubila sem v tramvaju od glavnega kolodvora do bolnice denarnico z vsoto din 460. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi na ogl. odd. Jutra. 21958-28

Kromirana ura

damska, se je izgubila od Tavčarjeve ulice po Tyrševi cesti, Gajevi, Beethovnovi do »Dunava«. Proti nagradi v ogl. odd. Jutra. 21950-28

Informacije

50 din nagrade dobi, kdor mi javi naslov Milana Knao-a. Naslov se naj pošlje podružnici Jutra v Mariboru. 21952-31

Opozorilo!

Opozorjam gg. trgovce, da g. Dolinšek Vitomir, Ceste, ni več upravičen prodajati in kasirati za mene. »Mimosae, Joško Oset, — Ljubljana. 21941-31

Ženitve

Dekle vdovo ali ločenko, brez otrok, staro od 18—25 let, želim poročiti z 20 do 30 tisoč gotovine radi osemnoveletne dobe. Idoče obiti. Samo resne ponudbe s sliko na ogl. odd. Jutra pod šifro »Takojšnja ženitve«. 21912-25

Dopisi

Dvignite v oglasnem oddelku dospele ponudbe.

Albanien, Auto 1938, Absolutentka, Bosendorfer, Cista in marliiva, Cista in zanesljiva, Cez dan odsotna, Cista, Dobra in pametna, Daljša spravevala, Dopsnik, Donosno podjetje, Dober zaslužek, Dobra stranka, Dobri delavci, Dober predavatelj in pedagog, Dober strojnik, Enerzična, Fanica, Gotovina, Garantirano zanesljivo, Hvalična 14, Harmonija 513, Hišna lastnica, Inerant, Inteligent, Ilas Valerice, Kupim hišo, Kavcija potrebna, Lepa prilika, Projeet 30.000 din, Lokal, Ljubljana, Lepa budočnost, Logatec, Lepo in ugodno, Mlada, Marljivo 66, Nizka cena ugodni pogoji, Najbolj prometni lokal, Najbolj, Nekaj kavcije, Osebi avto, Odmev, Odpotujem, Odgovor takoj, Plačam din 600, Priden mizar, Prese-litev, Propaganda, Perfektna kuharica, Poštena kuharica, Plačam takoj, Popolnoma samostojna, Pragi, Rentabilno, Sobica, Srečen zakon 77, Siguren zaslužek, Slanc Jožica, Stalna nastop, Stedilnik, Takojšen nastop, Trezen, Uspeh, Ugodno, Vsestranska poštenost, Vesten, Veliko zanimanje, Začetnica, Z nekaj kavcije, 600, 8000.

Kolesa

Kupim kolo dobro ohraneno. Ponudni naj se oglašajo v Dalmatinski ul. št. 10, L. n. levo, od 3. do 5. ure popoldne. 21920-11

Lokali

Dvorišni lokal takoj oddam. Poizve se pri hišniku. Bleiweisova 48. 21949-19

Sobo odda

Sobo za stalno išče uradniške banke uprave. Pojasnila in naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 21943-23a

Snažno sobico

solčno s posebnim vodom, iščem za takoj. Plačam točno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod značko »Din 200«. 21910-23a

Kliseje

ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA. P. Petra nasip 23.

Razno

Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Poltjanski nasip 4-6

Prilica — Svetlokalno

Varočniku »JUTRA« so zavarovani za 10.000 Din.

Med mestom in deželo

posreduje »Jutrovo« mali oglasnik

»Jutrovo« mali oglasnik

»Jutrovo« mali oglasnik

»Jutrovo« mali oglasnik

»Jutrovo« mali oglasnik

»Jutrovo« mali oglasnik

»Jutrovo« mali oglasnik

»Jutrovo« mali oglasnik

»Jutrovo« mali oglasnik

»Jutrovo« mali oglasnik

»Jutrovo« mali oglasnik

Nikse

Z enim samim aparatom NIKSE praktično in ekonomično kuhate, pečete, cvrete, dušite, pražite itd., ogrevate sobo, sušite lase in se obseavate. Informacije in za nakup neobvezna predvajanja brezplačno. Na Vašo zahtevo pride zastopnik na dom.

KOMERCIJALNI BIRO ČEBULI JOZE, Jesenice, Gorenjsko.

Za Ljubljano in okolico: Zastopstvo NIKSE, Ljubljana, Tyrševa 15/L, telefon št. 33-38.

Damske plašče

za jesen,

dežne plašče, jesenske obleke, športna krila in bluže, jutranje halje, pisarniške halje, otroško konfekcijo nudi pred vselitvijo v nove lokale po skrajno znižanih cenah

F. I. GORIČAR — Ljubljana, SV. PETRA CESTA 29.

Čitajte in širite

»JUTRO«

2951

DRVA PREMOG IV. SCHUMI BOLENIŠKA CESTA

„IKARUS“ A. D.

tvornica aero- in hidroplanov v Zemunu

SPREJME

sposobne ključavničarje, mehanike, orodjarje, strugarje (drehere) in frezerje.

Predstavniki tvornice bo sprejemali delavce na borzih dela, ki se mu morajo prijaviti z dokumenti in to:

Borzi dela v Zagrebu: 19. in 23. t. m.
Borzi dela v Karlovcu: 20. t. m.
Borzi dela v Ljubljani: 21. t. m.
Borzi dela v Mariboru: 22. t. m.
Borzi dela v Osijeku: 24. t. m.

ZAHVALA

Ker se nam ni mogoče zahvaliti vsem posameznikom za izraze sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti naše ljubljene mame, stare mame, prababice in tašče, gospe

Josipine Srebretove

izrekamo tem potom vsem darovalcem vencev in cvetja, vsem, ki so spremljali drago pokojnico na poslednji poti in vsem, ki so se kakorkoli je spominjali najiskrenejšo zahvalo.

V Brežicah, 16. septembra 1938.

Zalujooe rodbine:

SREBRE, SCHNIDERSCHITSCH, PAUER, VICIC, SERNETZ in ŠKERLJ